

Euroopa Komisjon
Konkurentsi peadirektooraat

Käsiraamat

Ühenduse riigiabi käsitlevad õigusaktid

30. september 2008

Käesolev käsiraamat on avaldatud ka Euroopa Komisjoni konkurentsipoliitika veebilehel:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm

NB!

Käesolevatel teabelehtedel on esitatud lühendatud ja mõnikord lihtsustatud kokkuvõtte riigiabi õigusaktidest. Seega on ilmne, et nendel teabelehtedel esitatud kokkuvõtetest ja tabelitest ei saa tuleneda mingeid õigusi. Valdkondlike eeskirjade usaldusväärsema versiooni leidmiseks soovitatakse lugejal tutvuda vastavate õigusaktide terviktekstidega, mille kohta on igal teabelehel antud täpne viide.

Käsiraamatu käesolevat versiooni on uuendatud 30. septembril 2008.

© Euroopa Ühendused 2008

Paljudamine on lubatud tingimusel, et viidatakse allikale.

Sisukord

1.	Sissejuhatus.....	5
2.	Meetmed, mida reguleerivad ELi riigiabi eeskirjad	6
3.	Ühisturuga kokkusobiv riigiabi	7
4.	Riigiabi hindamisel kasutatud põhimetoodika	11
5.	Teatamise ja loa andmise kord	13
6.	Riigiabi struktuurifondide programmides.....	15
Lisa. Riigiabi teabelehed.....		17
1. teabeleht	Üldine grupierandi määrus	19
2. teabeleht	Kliimamuutustega seotud ja muu keskkonnakaitsealane abi.....	24
3. teabeleht	Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi	31
4. teabeleht	Regionaalabi.....	35
5. teabeleht	Abi raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks.....	41
6. teabeleht	Abi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele	43
7. teabeleht	Tööhõiveabi.....	46
8. teabeleht	Koolitusabi	48
9. teabeleht	Riskikapitalimeetmed.....	50
10. teabeleht	Abi elemendid ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis	53
11. teabeleht	Üldist majandushuvi pakkuvad teenused.....	54
12. teabeleht	Garantiisid käsitlev teatis	56
13. teabeleht	Vähese tähtsuse reegel.....	58

1. Sissejuhatus

Euroopa Komisjon võttis hiljuti vastu üldise grupierandi määruse, millega paljudele riigiabimeetmetele tehakse erand komisjonile teatamise kohustusest. Üldise grupierandi määruse kehtestamine on komisjoni viimaste aastate riigiabireformi peamine osa. Reformi näol on tegemist suure edasiminekuuga bürokraatia vähendamisel ning tänapäevase lähenemisviisi rakendamisega riigiabi järelevalve suhtes, mis aitab ellu viia Lissaboni säästva arengu strateegiat, suurendada ELi tööstuse konkurentsivõimet, luua uusi töökohti ning saavutada sotsiaalsed ja regionaalsed ühtekuuluvust.

ELi riigiabi järelevalve on konkurentsipoliitika lahutamatu osa, mis on vajalik tõhusa konkurentsi ja vaba kaubanduse tagamiseks. Ühise raamistiku loomisega tagavad riigiabi eeskirjad eelkõige võrdsed võimalused Euroopa ettevõtjatele ja väldivad liikmesriikide asjatut võidujooksu toetuste pärast, mis oleks üksikute liikmesriikide seisukohalt jätkusuutmatu ja kogu ELile kahjulik. Teiseks ärgitab komisjon liikmesriike ja piirkondi seadma prioriteediks meetmeid, mis tugevdavad nende majanduse konkurentsivõimet ning suurendavad sotsiaalset ja piirkondlikku ühtekuuluvust. Riigiabireformi eesmärk on suunata abi ümber Lissaboni strateegiaga seotud eesmärkidele, nagu näiteks teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon, riskikapitalimeetmed, koolitus, taastuvad energiaallikad/kliimamuutused ja teised keskkonnakaitsemeetmed. Samuti nähakse ELi eeskirjades ette, et sidusrühmade veenduksid, kas riigiabi on sobiv poliitiline vahend ühist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks. Seega aitab riigiabi järelevalve vältida avaliku sektori vahendite raiskamist, mille lõppkokkuvõtteks maksaksid kinni maksumaksjad.

Riigiabi järelevalvesätteid on erinevad ning tulenevad asutamislepingust, teisese õiguse aktidest ja kohtupraktikast. Käesolevas käsiraamatus antakse lühiülevaade kehtivatest riigiabi eeskirjadest. Selles ei esitata nimetatud eeskirjade ega ka nende kohaldamise ammendavat kirjeldust. Käsiraamat koosneb kahest osast: i) üldosa, milles kirjeldatakse riigiabi põhimõisteid, ja ii) teabelehed, milles käsitletakse peamisi abimeetmeid või valdkondi.

Komisjoni riigiabi tegevuskava ehk riigiabireformi kava raames on viimasel kolmel aastal läbi vaadatud ja vastu võetud mitu riigiabi reguleerivat õigusakti, sealhulgas keskkonnaabi suunised (mis hõlmavad ka kliimamuutusi), teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni raamistik ja regionaalabi suunised. Uus üldine grupierandi määrus kujutab selles suhtes erimeedet, millega ühtlustatakse ja lihtsustatakse kehtivaid grupierandi eeskirju kõikide meetmete ja valdkondade lõikes. Käsiraamatu läbivaatamine oli vajalik nimetatud muudatuste kajastamiseks.

Riigiabireform, mille komisjon algatas 2005. aastal, on nüüd lõpule jõudmas. Üldise grupierandi määruse ning riigiabi järelevalve menetluslike küsimustega seotud lihtsustuspaketiga (mis hõlmab ettepanekuid teatavatel juhtudel lihtsustatud teatamiskorra kohta, hea tava koodeksit ning teadet riigiabimenetluses tsiviilhagi esitamise kohta liikmesriigi kohtule), mis on reformi viimane etapp, jätkab komisjon konkurentsi tagamist, samas kui iga liikmesriik võib valida toetusmeetmed, mis sobivad kõige paremini kokku tema üldise poliitikaga.

2. Meetmed, mida reguleerivad ELi riigiabi eeskirjad

ELi riigiabi poliitika alused on kehtestatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu (edaspidi „asutamisleping”) artikli 87 lõikes 1. Selles artiklis on sätestatud, et riigiabi on põhimõtteliselt ühisturuga kokkusobimatu. Asutamislepingu artiklis 88 antakse komisjonile ülesanne kontrollida riigiabi andmist. Artiklis on ka sätestatud, et liikmesriigid peavad komisjonile ette teatama kõigist riigiabi andmise kavadest („teatamiskohustus”).

Asutamislepingu autorid ei eeldanud, et komisjon peaks püüdma teostada järelevalvet ja kontrolli kõikide ettevõtjaid mõjutavate meetmete üle.

Riigiabi eeskirju kohaldatakse üksnes nende meetmete suhtes, mis vastavad kõikidele asutamislepingu artikli 87 lõikes 1 loetletud kriteeriumidele ning eelkõige järgmistele:

a) Riigi vahenditest antav abi

Riigiabi eeskirjad hõlmavad üksnes meetmeid, mis on seotud riigi vahenditest abi andmisega (sealhulgas riigiasutuste, piirkondlike või kohalike omavalitsuste, riiklike pankade ja fondide jmt kaudu).

Lisaks sellele ei pea abi andjaks olema tingimata riik ise. Abi võib anda ka riigi määratud eraõiguslik või riiklik vahendusasutus. Selline olukord võib tekkida näiteks juhul, kui erapangale tehakse ülesandeks VKEdele mõeldud riigi vahenditest rahastatud abikava haldamine.

Riigiabi raames võib rahalist toetust anda mitmel erineval viisil. See ei pea toimuma mitte üksnes toetuste või intressisoodustustena, vaid ka laenugarantiide, kiiramortisatsiooni, kapitalisüstide, maksuvabastustena jne.

b) Majanduslik eelis

Abi peaks andma majandusliku eelise, mida ettevõtja ei oleks saavutanud tavapärase äritegevuse tulemusel. Sellele tingimusele vastavate vähemtüüpiliste tehingute näited on järgmised:

- ettevõtja ostab/rendib riigile kuuluvat maad alla turuhinna;
- ettevõtja müüb maad riigile turuhinnast kõrgema hinnaga;
- ettevõtjal on eelisõigus infrastruktuuri tasuta kasutamiseks;
- ettevõtja saab riigilt riskikapitali soodsamatel tingimustel, kui ta oleks saanud erainvestorilt.

c) Selektiivsus

Riigiabi peab olema selektiivne ja mõjutama seeläbi tasakaalu teatavate ettevõtjate ja nende konkurentide vahel. „Selektiivsus” eristabki riigiabi niinimetatud üldistest meetmetest (nimelt meetmetest, mida kohaldatakse valimatult liikmesriigi kõikide ettevõtjate suhtes kõikides majandusharudes (nt enamik üleriigilisi maksumeed)).

Abikava loetakse „selektiivseks”, kui seda haldaval asutusel on teataval tasemel kaalutusõigus. Selektiivsuse kriteerium on täidetud ka juhul, kui abikava kohaldatakse üksnes liikmesriigi territooriumi osale (see kehtib kõikide piirkondlike ja valdkondlike abikavade puhul).

d) Mõju konkurentsile ja kaubandusele

Abi peab avaldama potentsiaalset mõju liikmesriikidevahelisele konkurentsile ja kaubandusele. Piisab tõendusest, et abisaaja tegutseb sellises majandusharus ja sellisel turul, kus toimub liikmesriikidevaheline kaubandus. Abisaaja vorm ei ole siinkohal oluline (iseegi mittetulundusorganisatsioon võib tegutseda majandusvaldkonnas).

Komisjon on asunud seisukohale, et väikesed abisummad (vähese tähtsusega abi¹) ei avalda potentsiaalset mõju liikmesriikidevahelisele konkurentsile ega kaubandusele. Seepärast leiab ta, et selline abi jääb asutamislepingu artikli 87 lõike 1 kohaldamisalast välja.

See riigiabi kriteeriumide lühikirjeldus näitab, et ühenduse riigiabi eeskirjad on laia ulatusega (kuid mitte piiramatud).

3. Ühisturuga kokkusobiv riigiabi

Vastavalt asutamislepingu artikli 87 lõikele 1 on kõikidele eespool nimetatud kriteeriumidele vastavad abimeetmed põhimõtteliselt ühisturuga kokkusobimatud. Kuid kokkusobimatuse põhimõtte ei tähenda täielikku keelustamist. Asutamislepingu artikli 87 lõigetes 2 ja 3 on nimetatud rida juhtumeid, mille puhul võib riigiabi pidada aktsepteeritavaks (niinimetatud *erandid*). Selliste erandite olemasolu tõttu on ka põhjendatud kavandatava riigiabi kontrollimine komisjoni poolt, nagu ette nähtud asutamislepingu artikliga 88. Selles artiklis on sätestatud, et liikmesriigid peavad teatama komisjonile kõigist riigiabi andmise kavadest enne nende rakendamist. Artikkel annab ka komisjonile õiguse otsustada, kas kavandatud abimeede vastab erandi tingimustele või „*asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda*”.

Enamiku riigiabijuhtumite puhul on kõige asjakohasemad erandiklauslid need, mis on nimetatud asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktides a ja c.

- Artikli 87 lõike 3 punkt a hõlmab „abi majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus”.
- Artikli 87 lõike 3 punkt c hõlmab „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega”.

Oma õiguste kasutamisel on komisjon kujundanud konkreetseid lähenemisviisid, milles arvestatakse ettevõtja suurust, asukohta, tööstusharu, abi eesmärki jne. Läbipaistvuse, prognoositavuse ja õiguskindluse tagamiseks on komisjon avalikustanud kriteeriumid, mille alusel ta otsustab, kas abimeetmed, millest talle on teatatud, vastavad erandi tingimustele või mitte. Need kriteeriumid on avaldatud komisjoni määrustes, „teatistes”, „teadetes”, „raamistik”, „suunistes” ja liikmesriikidele edastatud kirjades².

Asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktide a ja c alusel võib eristada kolme peamist abiliiki.

¹ Vaata lisa: 13. teabeleht vähese tähtsuse reegli kohta.

² Kõik vastavad määrused, teatised, teated, raamistikud ja suunistes on kättesaadavad konkurentsi peadirektoraadi veebilehel http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html

a) Regionaalabi

Asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktides a ja c on mõlemas sätestatud, millistel alustel on piirkondlike probleemide lahendamiseks mõeldud riigiabi meetmed lubatud:

- Asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti a kohaldatakse riigiabi suhtes, mida antakse „majandusarengu edendamiseks niisugustes piirkondades, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus”. Seepärast määratakse artikli 87 lõike 3 punkti a kohase piirkonna staatus ELi kriteeriumi alusel (NUTS II piirkonnad, kus SKT elaniku kohta on ostujõu standardi alusel alla 75% ELi 25 liikmesriigi keskmisest³). Aastatel 2007–2010 on artikli 87 lõike 3 punkti a alusel abikõlblikud ka piirkonnad, kus SKT elaniku kohta on ostujõu standardi alusel alla 75% ELi 15 liikmesriigi keskmisest⁴.
- Asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkt c hõlmab abi muude (riigisiseste) probleemidega piirkondadele „teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks”. See artikkel annab liikmesriikidele võimaluse aidata piirkondi, mis on võrreldes riigi keskmise tasemega ebasoodsamas olukorras. Komisjon otsustab liikmesriikide ettepanekul, millised piirkonnad vastavad selle erandi tingimustele. Oma ettepaneku põhjendamiseks võivad liikmesriigid kasutada riigisiseseid kriteeriume.

Regionaalabi hindamiseks kasutatavad kriteeriumid on koondatud dokumenti „Regionaalabi suunised aastateks 2007–2013”. Selle dokumendi sisu kokkuvõtte on esitatud lisatud regionaalabi teabelehel.

b) Muud horisontaalsed eeskirjad

Kõiki tööstusharusid käsitlevates ehk „horisontaalsetes” eeskirjades on sätestatud komisjoni seisukohad teatavate abiliikide suhtes, mille eesmärk on mis tahes tööstusharus või piirkonnas tekkida võivate probleemide lahendamine.

Tänaseks on komisjon vastu võtnud „raamistikud”, „suunised” või „grupierandi määrused”, kus on sätestatud järgmiste abiliikide suhtes kohaldatavad kriteeriumid:

- kliimamuutustega seotud ja muu keskkonnakaitseabi;
- teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi;
- abi raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks;
- abi väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele;
- tööhõiveabi;
- koolitusabi;
- riskikapitaliabi ja
- abi üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks.

Iga eespool nimetatud kategooriat käsitlevate „määruste”, „raamistike” ja „suuniste” kokkuvõtte on samuti esitatud lisatud teabelehtedel.

³ Andmete ühilduvuse tagamiseks kasutatakse ELi 25 liikmesriigi näitajaid kogu perioodi 2007–2013 kohta.

⁴ 82,2% ELi 25 liikmesriigi keskmisest SKTst elaniku kohta.

c) Valdcondlikud eeskirjad

Komisjon on vastu võtnud ka tööstusharusid käsitlevad ehk „valdkondlikud” eeskirjad, kus on määratletud komisjoni seisukohad teatavatele tööstusharudele antava riigiabi suhtes. Sellega seoses on kõige olulisemad järgmised põhimõtted:

- *Üldsektorid*

Aastate jooksul on vastu võetud erieeskirjad mitmetes sektorites, kus esinevad teatavat liiki probleemid või tingimused, mille lahendamiseks on vajalik erieeskirjade kehtestamine. Praegu on nendeks sektoriteks audiovisuaalteoste tootmine, ringhääling, söetööstus, elektrienergia tootmine (luhtunud kulud), postiteenused ja laevaehitus. Teatavad piirangud on kehtestatud ka terase- ja sünteeksiutööstustele abi andmise suhtes.

- *Põllumajandus, metsandus, kalandus ja vesiviljelus*

Käesolevas käsiraamatus kirjeldatud riigiabi üldeeskirju ei kohaldata või kohaldatakse üksnes piiratud ulatuses sektorite suhtes, mis on seotud põllumajandus- ja kalandustoodete tootmise ja turustamisega⁵. Nende sektorite suhtes kohaldatavad eeskirjad on kehtestatud eelkõige ühenduse suunistes riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013⁶ ning ühenduse suunistes riigiabi kontrollimiseks kalandus- ja akvakultuurisektoris⁷.

Täpsemat teavet nende sektorite suhtes kohaldatavate eeskirjade kohta saab põllumajanduse ja maaelu arengu ning kalandus- ja merendusajade peadirektoraatide riigiabi üksustest.

- *Transport*

Autotranspordi sektoris kohaldatakse kõige üldisemaid riigiabi eeskirju (sealhulgas vähese tähtsusega abi määrust, kuigi siin esineb mitmeid erandeid, nt transpordivahendid ei ole üldiselt abikõlblikud, maanteevedudeks ettenähtud veokite soetamiseks antav abi on vähese tähtsusega abi määrusest välja jäetud ja autotranspordi sektoris on vähese tähtsusega abi ülemmäära vähendatud 100 000 euron).

Teistes transpordisektorites (raudtee-, õhu-, sisevee- ja meretransport) kohaldatakse valdkondlikke riigiabi eeskirju. Teavet nendes sektorites kohaldatavate riigiabi eeskirjade kohta saab energeetika ja transpordi peadirektoraadi riigiabi üksusest⁸.

Energeetika ja transpordi peadirektoraat on ka pädev söetööstuses kohaldatava riigiabi küsimustes⁹.

⁵Asjaomaste toodete loetelu on esitatud EÜ asutamislepingu I lisas (Interneti-aadress: <http://eur-lex.europa.eu/en/treaties/index.htm>).

⁶ ELT C 319, 27.12.2006, lk 1.

⁷ ELT C 84, 3.4.2008, lk 10.

⁸ Vt http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/transport_en.htm

⁹ Energeetika ja transpordi peadirektoraadi vastutusvaldkonda kuulub konkreetselt kivisüsi, mis vastab määratlusele, mis on antud nõukogu 23. juuli 2002. aasta määruses (EÜ) nr 1407/2002, mis käsitleb söetööstusele antavat riigiabi, s.t kõrge kvaliteediklassi, keskmise kvaliteediklassi ja madala kvaliteediklassi A ja B kategooria süsi Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni koostatud rahvusvahelise söekodifitseerimissüsteemi tähenduses.

d) Riigiabi erimeetmed

Riigiabi erimeetmete, näiteks garantiide, maksusoodustuste või kapitalisüstide kasutamiseks või meetme abi osatähtsuse arvutamiseks on antud juhised mitmes Euroopa Komisjoni konkurentsipoliitika veebilehel avaldatud teatises.

Kokkuvõtteks

Peale eespool nimetatud põllumajanduse peadirektoraadi, kalanduse peadirektoraadi ning energeetika ja transpordi peadirektoraadi pädevusvaldkondade on konkurentsi peadirektoraat pädev kõigis muudes sektorites antava riigiabi küsimustes.

Tabelis 1 on antud ülevaade peamistest abiliikidest, mida käsitletakse „suunistes”, „raamistikes” või „grupierandi määruses”, mille komisjon on tänaseks vastu võtnud. Tabelis on ka kõikide nende abiliikide puhul märgitud, kas erandit võib kohaldada kogu ELi territooriumil või piirdub see üksnes toetatavate piirkondadega. Tabeli viimases veerus on esitatud abiliiki käsitleva teabelehe pealkiri (vt lisa).

Tabel 1. Peamised horisontaal- ja regionaalabi liigid, mis on lubatud ELi suuniste, raamistike või määruste alusel

Abimeede	Regionaalabi valdkonnad		Muud valdkonnad	Asjakohane teabeleht (vt lisa)
	Artikli 87 lõike 3 punkti a kohased valdkonnad	Artikli 87 lõike 3 punkti c kohased valdkonnad		
Alginvesteering (suurettevõtjad)	Jah	Jah	Ei	Regionaalabi + üldine grupierandi määrus
Alginvesteering (VKEd)	Jah	Jah	Jah	Regionaalabi + abi VKEdele + üldine grupierandi määrus
Keskonnakaitse kulud	Jah	Jah	Jah	Keskonnaabi + üldine grupierandi määrus
Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni kulud	Jah	Jah	Jah	Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi + üldine grupierandi määrus
Transpordiabi (*)	Jah(*)	Jah(*)	Ei	Regionaalabi
Nõustamisabi ja messidel osalemise abi (VKEd)	Jah	Jah	Jah	Abi VKEdele + üldine grupierandi määrus
Riskikapitaliabi	Jah	Jah	Jah	Riskikapitaliabi + üldine grupierandi määrus
Üldist majandushuvi pakkuvad teenused	Jah	Jah	Jah	Üldist majandushuvi pakkuvad teenused
Koolitusabi	Jah	Jah	Jah	Koolitusabi + üldine grupierandi määrus
Abi äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks	Jah	Jah	Jah	Abi äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks

* Abi täiendavate transpordikulude hüvitamiseks äärepoolseimates või hõredalt asustatud piirkondades asuvatele ettevõtjatele.

4. Riigiabi hindamisel kasutatud põhimetoodika

Aja jooksul omandatud kogemustele ja teadmistele tuginedes võeti riigiabi reformipaketiga kasutusele täiustatud majanduslik käsitusviis riigiabijuhtumite hindamiseks. Riigiabimeetme heade ja halbade külgede hindamiseks sätestati täpsemad majanduslikud kriteeriumid ja meetoodika, et saavutada „vähem, kuid paremini suunatud abi”.

Majandusteadusel on oluline osa riigiabi mõlemas analüüsietapis – nii asutamislepingu artikli 87 lõikele 1 vastavuse analüüsimisel kui ka abimeetmete ühisturuga kokkusobivuse hindamisel. Seoses esimese etapiga on komisjon läbi vaadanud vähese tähtsusega abi käsitleva teatise (13. teabeleht) ja garantiisid käsitleva teatise (12. teabeleht) ning on läbi vaatamas turumajandusliku investeerimise põhimõtet käsitlevat teatist.

Abi ühisturuga kokkusobivuse hindamine on vajalik abi **positiivse** (ühist huvi pakkuva, selgelt määratletud eesmärgi saavutamisele kaasa aitava) ja **negatiivse** (konkurentsi ja kaubandust moonutava) **mõju** tasakaalustamiseks („**võrdlustest**”). Ühisturuga kokkusobivaks tunnistatakse abi, mis on vajalik ja proportsionaalne konkreetse ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks.

Täiustatud majanduslik käsitusviis ei tähenda aga iga riigiabijuhtumi põhjalikku hindamist. Riigiabi üldeeskirjade kehtestamisel lähtus komisjon majanduslikest nõuetest, kasutades võrdlustesti majanduslikku põhjendust, kuid võimaldades samal ajal kõige asjakohasemat kontrollisüsteemi. Selle tulemusena ei käsitleta konkurentsi kõige vähem moonutavaid juhtumeid riigiabina (vt 13. teabelehte vähese tähtsusega abi kohta). Teiseks vabastatakse teatamiskohustusest juhtumid, mille puhul on võimalik koostada hõlpsasti kohaldatavad eelnevad ühisturuga kokkusobivuse kriteeriumid (vt 1. teabeleht üldise grupierandi määruse kohta). Järgmine tasand – standardhinnang – võimaldab komisjonil hinnata enamikku juhtumeid eelnevalt kindlaksmääratud tingimuste abil (sealhulgas abi kindlaksmääratud osatähtsused), mille eesmärk on tagada abi proportsionaalsus ja vajalikkus ning piiratud moonutav mõju, s.t nende täiustatud majanduslik hindamine toimub eelnevalt tervikuna ja kajastub eskirjade õiguslikes eeldustes. Viimast kontrollitasandit – üksikasjalikku hindamist – kohaldatakse potentsiaalselt kõige moonutavama mõjuga juhtumite suhtes, mille puhul komisjon kontrollib abi majanduslikku põhjendatust igal üksikjuhtumil eraldi.

Tabel 2. Hindamisetapid

1	Abi puudumine – vähese tähtsusega abi
2	Üldine grupierandi määrus
3	Standardhinnang
4	Üksikasjalik hinnang

Täiustatud majandusliku käsitusviisi põhielement on **võrdlustest**. Sisuliselt seisneb see kavandatud meetme kulude-tulude analüüsis.

Võrdlustest hõlmab järgmisi analüüsi osi.

1. Ühist huvi pakkuv, selgelt määratletud eesmärk

Abi peaks olema suunatud ühist huvi pakkuva, selgelt määratletud eesmärgi saavutamisele (nt majanduskasv, tööhõive, ühtekuuluvus, keskkonnakaitse jne). Eesmärgid võivad olla seotud nii **tõhususe** kui ka **võrdsete võimalustega**. Tõhususeesmärk on suunatud turutõrke (nt välismõjude, teabe puudulikkuse, kooskõlastusprobleemide) kõrvaldamisele. Võrdsete võimaluste eesmärgid võivad seisneda näiteks puudega töötajate töölevõtmises või ettevõtjate ergutamises rajama tehaseid ebasoodsas olukorras olevates piirkondades. Mõnel juhul võib abi lubada ka selleks, et edendada üleminekut paremini toimivatele turgudele.

2. Hästi kavandatud meede

Analüüsi selles osas tehakse kindlaks, kas abi on eespool kindlaksmääratud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamiseks hästi kavandatud. Selleks vastatakse kolmele järgmisele küsimusele:

- Kas abi on **asjakohane poliitiline vahend**? Ilma et sekkutaks liikmesriigi poliitiliste vahendite valikusse, tuleks riigiabi kasutada juhtudel, mil selektiivse meetme (nagu riigiabi) eelised on kindlaks tehtud ja tõendatud.
- Kas abi avaldab **ergutavat mõju**? Kas abi muudab abisaaja käitumist? Abisaaja peaks abi tulemusel tegelema millegi sellisega, millega ta ilma abita i) kas üldse ei tegeleks või ii) tegeleks üksnes piiratud või teisel viisil. Eesmärk on vältida riigiabi andmist millekski selliseks, millega ettevõtja tegeleks niikuinii ka ilma abita ja samas ulatuses (nt koolitus, mida ettevõtja peab oma töötajatele igal juhul võimaldama selleks, et tegutseda).
- Kas abimeede on lahendatava probleemiga **proportsionaalne**? Teisisõnu küsitakse, kas sama muutust ettevõtja käitumises oleks võinud saavutada vähema abiga. Abi summa ja osatähtsus peab piirduma vähimaga, mis on kavandatava tegevuse jaoks vajalik. Tavaliselt peetakse abi proportsionaalseks, kui järgitakse õigusaktides sätestatud abi maksimaalset osatähtsust.

Analüüsi tegemiseks peab komisjon kindlaks tegema **võrdlusolukorra**. Abi andmist võrreldakse kujutletava olukorraga, kus abi ei anta. Mõnda ühist huvi pakkuvat eesmärki (nt turutõrke kõrvaldamist) ja ergutavat mõju (kas abisaaja käitumine muutus?) saab analüüsida üksnes sel moel.

3. Positiivse ja negatiivse mõju tasakaalustamine / positiivne kogumõju

See analüüsi osa käsitleb abi võimalikku negatiivset mõju ja selle ulatust, millega võrreldakse abi positiivset mõju.

Negatiivne mõju seisneb peamiselt konkurentsi ja kaubanduse moonutamises. Moonutav mõju võib hõlmata turult väljumise takistamist ja ebatõhusate ettevõtjate tegevuse jätkamist, erainvestorite väljatõrjumist, dünaamiliste stiimulite moonutamist, riigiabi maksukuludid jms.

Et abi saaks käsitleda ühisturuga kokkusobivana, peab abi suure negatiivse mõju tasakaalustama sama suur positiivne mõju. Analüüsi tegemiseks tuleks võrrandi kummalgi poolel olevat mõju väljendada nii kvalitatiivselt kui ka kvantitatiivselt, kuivõrd viimane on võimalik. Komisjon hindab igakülgset abimeetme mõju asjaomasel turul tegutsevatele

tootjatele ja tarbijatele. Üldtulemus oleneb kavandatud abimeetme paljudest omadustest ning meetmete puhul, millele tuleb anda üksikasjalik hinnang, hinnatakse neid omadusi igal konkreetsel juhul eraldi.

5. Teatamise ja loa andmise kord

Ühendus teostab riigiabi üle järelevalvet eelneva loa andmise süsteemi alusel. Vastavalt sellele süsteemile on liikmesriigid kohustatud komisjonile teatama („*etteteatamine*”) kõikidest riigiabi andmise või muutmise kavadest ning nad ei või abimeedet rakendada enne komisjonilt loa saamist (*nn standstill põhimõte*). Vastavalt asutamislepingule on komisjonile antud pädevus otsustada, kas abimeetme puhul, millest talle on teatatud, on tegemist riigiabiga asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses ning kui on, siis kas see vastab asutamislepingu artikli 87 lõike 2 või lõike 3 kohase erandi tingimustele. Liikmesriigid ei või anda riigiabi ilma komisjonile sellest teatamata *ega* ilma komisjoni loata. Igasugune abi, mis on antud ilma komisjoni loata, loetakse automaatselt „*ebaseaduslikuks abiks*”. Kehtiva menetluskorra alusel on komisjon kohustatud abisaanutele tagasi nõudma mis tahes ebaseadusliku abi, mida peetakse ühisturuga kokkusobimatuks. Lisaks sellele on Euroopa Kohus tunnistanud, et liikmesriikide kohtunikud on pädevad otsustama, kas teatamise korda on järgitud ning kui ei ole, siis on nad pädevad abi koos intressidega tagasi nõudma.

Viimastel aastatel on komisjon algatanud protsessi riigiabi menetluste uuendamiseks ja lihtsustamiseks. Selleks võttis komisjon 7. mail 1998 vastu määruse (EÜ) nr 994/98, mis võimaldab komisjonil võtta riigiabi suhtes vastu niinimetatud *grupierandi määrusi*. Nende määrustega võib komisjon tunnistada teatavad riigiabi liigid asutamislepinguga kokkusobivaks juhul, kui need vastavad teatavatele tingimustele, ning vabastada need etteteatamise ning komisjonilt loa taotlemise kohustusest. Komisjon oli varem vastu võtnud mitu grupierandi määrust. Need määrused asendas aga 2008. aastal uus üldine grupierandi määrus, millega ühtlustatakse olemasolevat õiguslikku raamistikku ja võetakse kasutusele täiendavad abimeetmed, mis on teatamiskohustusest vabastatud. See võimaldab liikmesriikidel anda abi üldises grupierandimääruses sätestatud tingimustel ilma etteteatamise ning komisjonilt nõusoleku taotlemise vajaduseta. Täiendav teave üldise grupierandi määruse kohta on esitatud lisas (1. teabeleht). Teise määrusega kodifitseeritakse vähese tähtsuse reegel, mille kohaselt ettevõtjale antavat abi, mis ei ületa kolme eelarveaasta jooksul 200 000 euro künnist ning vastab teatavatele tingimustele, ei loeta riigiabiks asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses, sest see ei mõjuta kaubandust ega moonuta konkurentsi (13. teabeleht). Seepärast ei pea sellistest abimeetmetest teatama.

Ajakohastamise tulemusel tekkis vajadus eristada kahte abimeetme liiki.

- **Abimeetmed, millest ei tule teatada**

Üksikutest abimeetmetest või abikavadest, mis vastavad komisjoni poolt vastu võetud üldise grupierandi määruse kõikidele tingimustele, ei pea komisjonile teatama. Selle asemel peab liikmesriik esitama komisjonile abimeetme lühikirjelduse 20 tööpäeva jooksul *alates* meetme rakendamisest. Kui abimeede vastab kõikidele vähese tähtsusega abi määruses sätestatud tingimustele (vt 13. teabeleht), puudub kohustus isegi sellise lühiteabe esitamiseks (kuigi liikmesriigid on kohustatud jälgima sellise abi andmist kooskõlas vähese tähtsusega abi

määrusega). Üldise grupierandi määruse alusel teatamiskohustusest vabastatud meetmete puhul on liikmesriikides ka kohustus avaldada Internetis meetme täielik tekst, mis peab olema kättesaadav meetme kogu kehtivusaja jooksul.

- **Abimeetmed, millest tuleb teatada**

Nõukogu võttis 22. märtsil 1999 vastu määruse (EÜ) nr 659/1999 (mida on hiljem muudetud)¹⁰, milles on sätestatud riigiabi andmisel kehtivad menetluseeskirjad. Seejärel võeti nimetatud määruse rakendamiseks vastu komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004¹¹. Allpool on esitatud lühiülevaade tavapärase teatamise suhtes kohaldatavatest eeskirjadest.

- **Teatamine**

Asjaomane liikmesriik (keskasutused) peab kavandatavatest abimeetmetest teatama oma alalise esinduse kaudu. Menetluse kiirendamiseks on komisjon koostanud enamike abiliikide jaoks teatamise standardvormid. Teatamise protsessi hõlbustamiseks ja kiirendamiseks on liikmesriikidele tehtud kättesaadavaks vastav tarkvara („SANI”).

Kui olemasolevaid abimeetmeid muudetakse, siis kasutatakse lihtsustatud teatamise süsteemi ja kiirendatud otsustamise protsessi. Selline lihtsustatud kord on lubatud vaid juhul, kui komisjoni on regulaarselt teavitatud sellise olemasoleva abimeetme rakendamisest.

- **Lisateabe taotlemine**

Kui teatis on puudulik, palub komisjon esitada täiendavat teavet. Asjaomasele liikmesriigile antakse tavaliselt 20 päeva sellise teabe edastamiseks.

- **Läbivaatamine ja otsustamine**

Komisjonil on kavandatava abimeetme läbivaatamiseks aega kaks kuud. Kahekuulise perioodi arvestus algab päevast, mil komisjonile on laekunud kogu teave, mis on vajalik juhtumi hindamiseks, ning teatist võib lugeda täielikuks. Läbivaatamise tulemusel valmib „otsus vastuväidete puudumise kohta” või „otsus algatada artikli 88 lõike 2 kohane menetlus”.

Kui komisjonil ei ole vastuväited, võib vastavat meetet rakendada.

Komisjon algatab artikli 88 lõike 2 kohase menetluse, kui tal on tekkinud kahtlus, kas abimeede, millest talle teatati, on ühisturuga kokkusobiv. Sellisel juhul algatab komisjon „ametliku uurimise”. Komisjon avaldab abimeetme kirjelduse *Euroopa Liidu Teatajas* ja oma veebilehel ning kutsub asjaomast liikmesriiki ja huvitatuid isikuid esitama märkusi. Kui uurimine on lõppenud, võtab komisjon vastu lõpliku otsuse. See võib olla kas positiivne (abimeedet võib rakendada), negatiivne (abimeedet ei või rakendada) või positiivne esitatud tingimustel (abimeedet võib rakendada, kui on täidetud teatavad tingimused). Sellise uurimise jaoks on ette nähtud orienteeruvalt kuni 18 kuud.

¹⁰ EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1.

¹¹ Komisjoni määrus (EÜ) nr 794/2004, 21. aprill 2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks, ELT L 140, 30.4.2004, lk 1–134.

Asutamislepingu artikli 230 alusel on *Euroopa Kohtul pädevus vaadata läbi* kõik vastuvõetud otsused. Liikmesriikide kohtutel on samuti oma roll komisjoni tagasinõudmisotsuste täitmisel.

6. Riigiabi struktuurifondide programmides

Aastatel 2007–2013 struktuurifondidest rahastatavates rakenduskavades sisaldub standardklausel, mille kohaselt „mis tahes selle programmi alusel antav riiklik toetus peab olema kooskõlas riigiabi menetlus- ja materiaalõiguslike sätetega, mis kehtivad toetuse andmise hetkel”. Selle tingimuse täitmise eest vastutab korraldusasutus.

Lisa. Riigiabi teabelehed

Lisa sisaldab 13 teabelehte, mis käsitlevad konkreetseid riigiabiteemasid abiliikide või -meetmete lõikes.

Iga teabeleht annab lühikokkuvõtte vastavat teemat reguleerivate peamiste õigusnormide kohta. Teabelehel on esitatud ka täpne viide asjakohasele komisjoni määrusele, suunisele, raamistikule, teatisele või teatele. Teabelehtedel viidatud õigusaktide terviktekst on kättesaadav ka konkurentsi peadirektoraadi veebilehel (http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/legislation.html).

1. teabeleht Üldine grupierandi määrus
2. teabeleht Kliimamuutustega seotud ja muu keskkonnakaitsealane abi
3. teabeleht Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi
4. teabeleht Regionaalabi
5. teabeleht Abi äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks
6. teabeleht Abi väike- ja keskmise suurusega ettevõtjatele
7. teabeleht Tööhõiveabi
8. teabeleht Koolitusabi
9. teabeleht Riskikapitalimeetmed
10. teabeleht Riigiabi elemendid ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis
11. teabeleht Üldist majandushuvi pakkuvad teenused
12. teabeleht Garantiisid käsitlev teatis
13. teabeleht Vähese tähtsuse reegel

NB!

Teabelehtedel on esitatud lühendatud ja mõnikord lihtsustatud kokkuvõtte riigiabi käsitlevatest õigusaktidest. Seega on ilmne, et nendel teabelehtedel esitatud kokkuvõtetest ja tabelitest ei saa tuleneda mingeid õigusi. Valdkondlike eeskirjade usaldusväärsema versiooni leidmiseks soovitatakse lugejal tutvuda vastavate õigusaktide terviktekstidega, mille kohta on igal teabelehel antud täpne viide.

Käsiraamatu käesolevat versiooni on uuendatud 30. septembril 2008.

1. teabeleht Üldine grupierandi määrus

Viide

Teabelehel on esitatud kokkuvõtte komisjoni 6. augusti 2008. aasta määrusest (EÜ) nr 800/2008 EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta, mille alusel tunnistatakse teatavat liiki abi ühisturuga kokkusobivaks (üldine grupierandi määrus) (ELT L 214, 9.8.2008, lk 3–47).

Täiendav teave üldise grupierandi määruse kohaldamise kohta konkreetsete abiliikide suhtes esitatakse käesoleva lisa teistes teabelehtedes vastavalt teabelehe teemale.

Kohaldamisala

Üldist grupierandi määrust kohaldatakse kõigis majandusharudes, välja arvatud kalandus- ja vesiviljelussektoris, põllumajanduses ja söesektoris¹² ning välja arvatud terase-, laevaehitus- ja sünteetskiusektoris antava *regionaalabi*, samuti konkreetsete majandusharude (välja arvatud turism) regionaalabikavade suhtes. Määrust ei kohaldata ekspordiga seotud tegevusele antava abi ega abi suhtes, mille tingimuseks on kodumaiste toodete eelistamine importtoodetele. Määrust ei kohaldata ka suurettevõtjatele antava erakorralise abi suhtes, välja arvatud investeeringuteks ettenähtud ja tööhõivealane regionaalabi.

Üldises grupierandi määruses sätestatakse üksikabi ülemmäär¹³ (iga meetmeliigi kohta), millest väiksema abi korral määrust kohaldatakse.

Mõisted

Üldises grupierandi määruses loetletud meetmed, mis vastavad määruses sätestatud tingimustele ja kriteeriumidele, on teatamiskohustusest vabastatud. Seetõttu võivad liikmesriigid kõnealuseid meetmeid rakendada ilma komisjoni täiendava hindamiseta.

Üldise grupierandi määrusega hõlmamata abist tuleb endiselt teatada ja komisjon hindab kõnealust abi tavapärasel viisil.

Üldise grupierandi määrusega **konsolideeritakse** varem eri määrustes sätestatud eeskirjad ühte teksti ja ühtlustatakse need. Samuti on määrusega **laiendatud** teatamiskohustusest vabastamist viiele abiliigile, millest seni tuli teatada (keskkonnaabi, innovatsiooniabi, teadus- ja arendustegevuse abi suurettevõtjatele, riskikapitali vormis antav abi ning abi naisettevõtjate asutatud uutele ettevõtetele).

Üldist grupierandi määrust kohaldatakse üksnes **läbipaistva** abi suhtes, s.o toetused ja intressitoetused; laenud, mille puhul brutotoetuskvivalendis võetakse arvesse viitemäära; tagatiskavad; (ülemmääraga) maksumeetmed; teatavatel tingimustel kohaldatakse määrust ka tagasimakstavate ettemaksete suhtes.

¹² Teatavatel juhtudel võidakse üldises grupierandi määruses sätestatud tingimustel kohaldada siiski koolitusabi, riskikapitaliabi, teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi, ebasoodsas olukorras olevate või puudega töötajate jaoks antavat abi ning keskkonnaabi.

¹³ Nt keskkonnainvesteeringute abi ülemmäär on 7,5 miljonit eurot, VKEde nõustamisabi 2 miljonit eurot, alusuuringute abi 20 miljonit eurot, rakendusuuringuabi 10 miljonit eurot, puudega töötajate jaoks antav abi 10 miljonit eurot.

Abi lubatakse anda üksnes juhul, kui sellel on **ergutav mõju**. Üldises grupierandi määruuses sätestatakse ergutava mõju kontrollimiseks erineva keerukusega kriteeriumid: i) teatavate meetmeliikide puhul eeldatakse ergutava mõju olemasolu; ii) VKEde puhul on ergutav mõju olemas, kui abitaotlus on esitatud enne projekti algust; iii) suurettevõtjate puhul on lisatingimuseks, et liikmesriik on kontrollinud dokumentide vastavust põhitingimustele.

Hõlmatud abiliigid ja abi osatähtsused

Üldine grupierandi määrus lubab anda järgmist liiki abi:

- abi VKEdele,
- teadus- ja arendustegevuse abi,
- regionaalarenguabi,
- koolitusabi,
- tööhõiveabi,
- riskikapitali vormis antav abi,
- keskkonnaabi;
- ettevõtlust edendav abi.

Tabel 3. Üldise grupierandi määruuse kohased meetmeliigid, asjakohased abisummad ja abi osatähtsus

Abimeetme liik	Üldise grupierandi määruuse alusel lubatav suurim abisumma	Üldise grupierandi määruuse kohane abi osatähtsuse ülemmäär
Investeeringuteks ettenähtud ja tööhõivealane regionaalabi (ainult toetatavates piirkondades) (artikkel 13) (suured, keskmise suurusega ja väikeettevõtjad)	Abisumma on väiksem kui 75% maksimaalsest investeerimisabist, mida 100 miljoni euro suuruste abikõlblike kulude puhul võib saada	<ul style="list-style-type: none"> • Regionaalabi osatähtsus vastavalt asjakohasele regionaalabi kaardile JA • +20 protsendipunkti väikeettevõtjate puhul; • +10 protsendipunkti keskmise suurusega ettevõtjate puhul (v.a suured investeerimisprojektid ja transport)¹⁴
Uutele väikeettevõtjatele antav abi (artikkel 14)	<ul style="list-style-type: none"> • 2 miljonit eurot ettevõtja kohta asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile a vastavas piirkonnas • 1 miljon eurot ettevõtja kohta asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c vastavas piirkonnas • <i>iga-aastane</i> abisumma ettevõtja kohta ei tohi ületada 33% eespool osutatud abisummadest 	<p><i>Artikli 87 lõike 3 punktile a vastavad piirkonnad:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 35% esimese kolme aasta jooksul pärast ettevõtja asutamist • 25% sellele järgneva kahe aasta jooksul <p><i>Artikli 87 lõike 3 punktile c vastavad piirkonnad:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • 25% esimese kolme aasta jooksul pärast ettevõtja asutamist • 15% sellele järgneva kahe aasta jooksul¹⁵

¹⁴ Põllumajanduses kohaldatakse teistsuguseid osatähtsusi.

¹⁵ Teatavatel juhtudel võib osatähtsust suurendada veel 5% võrra abikõlblikest kuludest.

Abimeetme liik	Üldise grupierandi määruse alusel lubatav suurim abisumma	Üldise grupierandi määruse kohane abi osatähtsuse ülemmäär
VKEdele antav investeerimisabi ja tööhõivealane abi (väljaspool toetatavaid piirkondi) (artikkel 15)	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	<ul style="list-style-type: none"> • 20% väikeettevõtjate puhul • 10% keskmise suurusega ettevõtjate puhul
Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeeringud	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	<ul style="list-style-type: none"> • 75% äärepoolseimates piirkondades • 65% väiksematel Egeuse mere saartel • 50% asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile a vastavates piirkondades • 40% kõikides muudes piirkondades
Abi naisettevõtjate asutatud uutele ettevõtetele	1 miljon eurot ettevõtja kohta (maksimaalselt 33% sellest aastast)	15% esimese viie aasta jooksul
VKEdele nõustamiseks antav abi	2 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	50%
VKEdele messidel osalemiseks antav abi	2 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	50%
Riskikapitaliabi	1,5 miljonit eurot sihtettevõtja kohta 12 kuu jooksul	Ei kohaldata
Teadus- ja arendustegevuseks antav abi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>alusuuringud</i>: 20 miljonit eurot • <i>rakendusuuringud</i>: 10 miljonit eurot • <i>muu</i>: 7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta • EUREKA projektide puhul kahekordne summa¹⁶ 	<p><i>suurettevõtjad</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • alusuuringud: 100% • rakendusuuringud: 50% • tootearendus: 25% <p><i>keskmise suurusega ettevõtjad</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendusuuringud: 60% • tootearendus: 35% <p><i>väikeettevõtjad</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendusuuringud: 70% • tootearendus: 45% <p>+15 protsendipunkti (kuni osatähtsuseni 80%) kahe või enama ettevõtja koostöö korral</p>
Tehnilise teostatavuse uuringuteks antav abi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>alusuuringud</i>: 20 miljonit eurot • <i>rakendusuuringud</i>: 10 miljonit eurot • <i>muu</i>: 7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta • EUREKA projektide puhul kahekordne summa 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>VKE</i>d: 75% rakendusuuringute puhul, 50% tootearendusuuringute puhul; • <i>suurettevõtjad</i>: 65% rakendusuuringute puhul, 40% tootearendusuuringute puhul
VKEdele tööstusomandi õiguste omandamise kulude katteks antav abi	2 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	<ul style="list-style-type: none"> • <i>alusuuringud</i>: 100% • <i>rakendusuuringud</i>: 50% • <i>tootearendus</i>: 25%

¹⁶ Eureka on üleeuroopaline turule suunatud rakendusuuringute ja arendustegevuse võrk.

Abimeetme liik	Üldise grupierandi määruse alusel lubatav suurim abisumma	Üldise grupierandi määruse kohane abi osatähtsuse ülemmäär
Noortele innovatiivsetele ettevõtjatele antav abi	<ul style="list-style-type: none"> • 1 miljon eurot • 1,5 miljonit eurot asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile a vastavates piirkondades • 1,25 miljonit eurot asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c vastavates piirkondades 	Ei kohaldata
Põllumajandus- ja kalandussektoris teadus- ja arendustegevuseks antav abi	vastavalt eritingimustele	100% vastavalt eritingimustele
Innovatsiooni nõuandeteenuste ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks VKEdele antav abi	200 000 eurot ettevõtja kohta kolme aasta jooksul	75%, kui teenuseosutajal ei ole riiklikku või Euroopa sertifikaati
Kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamiseks antav abi	Ei kohaldata	50% ettevõtja ja laenatud töötaja kohta kolme aasta jooksul
Koolitusabi	2 miljonit eurot koolitusprojekti kohta	<ul style="list-style-type: none"> • 25% erikoolituse puhul • 60% üldkoolituse puhul • +10 protsendipunkti puudega/ebasoodsas olukorras oleva töötajate puhul • +20 protsendipunkti väikeettevõtja puhul • +10 protsendipunkti keskmise suurusega ettevõtja puhul • 100% mereveonduse valdkonnas
Ebasoodsas olukorras olevate töötajate tölevõtmiseks palgatoetuste vormis antav abi	5 miljonit eurot ettevõtja kohta aastas	50%
Puudega töötajate tööhõive jaoks palgatoetuste vormis antav abi	10 miljonit eurot ettevõtja kohta aastas	75%
Puudega töötajate tööhõivega kaasnevate lisakulude hüvitamiseks antav abi	10 miljonit eurot ettevõtja kohta aastas	100%
Investeeringisabi, mis võimaldab ettevõtjatel teha ühenduse keskkonnakaitsenormatiivides nõutust rohkem või parandada keskkonnakaitses ühenduse normatiivide puudumisel	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Suurettevõtjad: 35% Keskmise suurusega ettevõtjad: 45% Väikeettevõtjad: 55%
Abi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse keskkonnakaitsenormatiividest rangemad	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Suurettevõtjad: 35% Keskmise suurusega ettevõtjad: 45% Väikeettevõtjad: 55%

Abimeetme liik	Üldise grupierandi määruse alusel lubatav suurim abisumma	Üldise grupierandi määruse kohane abi osatähtsuse ülemmäär
Abi, mida antakse VKEdele nende varaseks vastavusseviimiseks ühenduse tulevaste keskkonnanormatiividega	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Kui rakendamine toimub rohkem kui kolm aastat enne normatiivi jõustumist: <ul style="list-style-type: none"> • 15% väikeettevõtjate puhul • 10% keskmise suurusega ettevõtjate puhul Kui rakendamine toimub üks kuni kolm aastat enne normatiivi jõustumist: 10% väikeettevõtjate puhul
Energia säästva kasutamise meetmetesse tehtavateks investeeringuteks antav abi	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Kaks arvutusmeetodit: 1. <i>täiendavad investeerimiskulud (neto)</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Suurettevõtjad: 60% • Keskmise suurusega ettevõtjad: 70% • Väikeettevõtjad: 80% 2. <i>täiendavad investeerimiskulud (bruto)</i> : <ul style="list-style-type: none"> • Suurettevõtjad: 20% • Keskmise suurusega ettevõtjad: 30% • Väikeettevõtjad: 40%
Suure tõhususega koostootmise tehtavateks investeeringuteks antav abi	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Suurettevõtjad: 45% Keskmise suurusega ettevõtjad: 55% Väikeettevõtjad: 65%
Taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise tehtavateks investeeringuteks antav abi	7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Suurettevõtjad: 45% Keskmise suurusega ettevõtjad: 55% Väikeettevõtjad: 65%
Keskkonnauuringuteks antav abi	Ei kohaldata	Suurettevõtjad: 50% Keskmise suurusega ettevõtjad: 60% Väikeettevõtjad: 70%
Maksuvähenduste vormis antav keskkonnaabi	Ei kohaldata	osatähtsust ei kohaldata (lubatud üksnes juhul, kui vähemalt ühenduse maksu alammäär on makstud, maksimaalne periood 10 aastat)

Kumulatsioon

Üldise grupierandi määruse eri meetmeid võib kumuleerida, kui kõnealused abimeetmed on seotud *erinevate* kindlaksmääratud abikõlblike kuludega. Samade abikõlblike kulude puhul ei ole osaliselt või täielikult kattuvate kulude kumuleerimine lubatud, kui kumuleerimise tulemusel ületatakse üldise grupierandi määruse alusel kohaldatavat suurimat lubatud abi osatähtsust.

2. teabeleht Kliimamuutustega seotud ja muu keskkonnakaitsealane abi

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte keskkonnakaitseks antavat riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste kohta (EÜT C 82, 1.4.2008, lk 1) (käesoleval teabelehel edaspidi „suunised”). Teabeleht sisaldab teavet ka üldise grupierandi määruse kohaldamise kohta keskkonnaabi suhtes.

Kohaldamisala

Suunised reguleerivad abi andmist meie füüsilise keskkonna või loodusvarade olukorra parandamiseks või kahjustuste ärahoidmiseks või loodusvarade tõhusa kasutamise edendamiseks. Selles valdkonnas antava riigiabi järelevalvega tagatakse, et meetmetega saavutatakse parem keskkonnakaitse, võrreldes olukorraga, kus abi ei anta, ja et abi positiivsed mõjud kaaluksid üles negatiivsed mõjud.

Üldjuhul kohaldatakse suuniseid kõikide sektorite suhtes, mis kuuluvad asutamislepingu kohaldamisalasse, sealhulgas sektorid, kus kehtivad riigiabi käsitlevad ühenduse erieeskirjad (kui nimetatud eeskirjades ei sätestata teisiti). Suuniseid ei kohaldata aga:

- teadus- ja arendustegevuseks ning keskkonnasäästlike toodete arenduseks ja tootmiseks antava abi suhtes. Suunised hõlmavad aga investeerimisabi, mida antakse keskkonnahoidliku innovaatilise vara (projekti) omandamiseks eesmärgiga vähendada ettevõtja tekitatavat reostust;
- keskkonnaalaseks koolituseks antava abi suhtes;
- põllumajanduse esmatootmises, kui meetmed on juba hõlmatud põllumajandus- ja metsandussektori riigiabi suunistega¹⁷;
- kalandus- ja vesiviljelussektoris kohaldatakse suuniseid üksnes juhul, kui ei ole kehtestatud muid konkreetseid sätteid;
- luhtunud kulude suhtes;
- kaugkütte suhtes, välja arvatud juhul, kui abi tulemusena saavutatakse energiasääst;
- õhu-, maantee-, raudtee-, siseveeteede ja meretranspordi infrastruktuuri suhtes;
- keskkonnasäästlike toodete, vähem loodusvarasid kulutavate masinate ja transpordivahendite projekteerimise ja tootmise ning ohutuse ja hügieeni parandamise suhtes;
- süsiniku kogumise ja ladustamise suhtes.

Hindamine

Suunised kajastavad riigiabi tegevuskavas sätestatud lähenemisviisi, mis hõlmab riigiabi analüüsi täiustatud majanduslikku käsitlust ja võrdlustesti kasutuselevõttu. Seega nähakse suunistega ette eeskirjad, mille kohaselt komisjon annab kas standardhinnangu (mille tulemusena võidakse leida, et riigiabi on ühisturuga kokkusobiv, kui see vastab suuniste 3. jaotises sätestatud lihtsamatele kriteeriumidele) või üksikasjaliku hinnangu, mille andmisel analüüsitakse meetmeid põhjalikumalt ja iga üksikjuhtumi kohta tehakse võrdlustest.

¹⁷ Ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013, ELT C 319, 27.12.2006.

Põhimõtteliselt nähakse suunistega ette, et komisjon hindab keskkonna valdkonna riigiabimeetmete ergutavat mõju, vajalikkust ja proportsionaalsust.

Tabel 4. Künnised, mille ületamisel on suunistega ette nähtud üksikasjaliku hinnangu andmine*

Meetme liik	Standardhinnang	Üksikasjalik hinnang
Üldise grupierandi määrusega hõlmatud meetmed	Jah (kui üldise grupierandi määruse tingimused ei ole täidetud)	Kõik meetmed, millest tuleb üldise grupierandi määruse kohaselt eraldi teatada
Kõik investeerimisabi liigid	Jah	7,5 miljonit eurot ettevõtja kohta
Tegevusabi energia säästmiseks	Jah	5 miljonit eurot ettevõtja kohta viie aasta jooksul
Tegevusabi taastava elektrienergia tootmiseks ja/või taastava soojusenergia ühendatud tootmiseks	Jah	Taastava elektrienergia tootmisvõimsus ületab 125 MW
Tegevusabi biokütuse tootmiseks	Jah	Tootmisvõimsus ületab 150 000 tonni aastas
Tegevusabi koostootmiseks	Jah	Koostoodetud elektri võimsus ületab 200 MW
Keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastamise vormis antav abi	Jah	Ei

*Kõikide muude suunistega ettenähtud keskkonnaabimeetmete puhul, mida tabelis ei ole loetletud, antakse ainult standardhinnang.

Abimeetmed

Investeerimisabi, mis võimaldab ettevõtjatel teha ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandada keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel

- Abikõlblikud kulud: piirduvad rangelt täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud ühenduse normatiivides nõutust parema keskkonnakaitse saavutamiseks. Arvesse võetakse viie aasta tegevustulusid/-kulusid. Abikõlblikud on investeeringud maasse, hoonetesse, tehaseadmetesse ja tehnosiirdesse. Abi ei või anda selliste normatiivide täitmiseks, mis on juba vastu võetud, kuid ei ole veel jõustunud.

Investeerimisabi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel

- Abikõlblikud kulud: piirduvad rangelt täiendavate investeerimiskuludega, mis on vajalikud ühenduse normatiivides nõutust parema keskkonnakaitse saavutamiseks. Arvesse võetakse viie aasta tegevustulusid/-kulusid. Abi selliste uute maantee-, raudtee-, siseveeteede ja meretranspordivahendite omandamiseks, mis vastavad ühenduse vastuvõetud, kuid veel jõustumata normatiividele, mis ei ole tagasiulatuvalt kohaldatavad. Abi võib anda ka olemasolevate transpordivahendite moderniseerimiseks.

Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav investeerimisabi

- Abikõlblikud kulud: piirduvad rangelt täiendavate kuludega, mis on vajalikud kõrgema keskkonnakaitsetaseme saavutamiseks. Arvesse võetakse viie aasta tegevustulusid/-kulusid. Abikõlblikud on investeeringud maasse, hoonetesse, tehaseseadmetesse ja tehnosiirdesse. Abi võib anda tingimusel, et vastavusseviimine toimub vähemalt üks aasta enne ühenduse normatiivi jõustumist.

Energia säästmiseks antav abi

Investeeringisabi

- Abikõlblikud kulud: piirduvad rangelt täiendavate kuludega, mis on otseselt seotud energia säästmisega, ning tuleb kindlaks teha ühenduse normatiivides nõutavast energiasäästust suurem energiasääst. Lisaks lahutatakse abikõlblikest kuludest tegevustulud ja liidetakse tegevuskulud, mis tekivad investeeringu esimese kolme aasta jooksul (VKEde puhul), esimese nelja aasta jooksul (ELi süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemis mitteosalevate suurettevõtjate puhul) või esimese viie aasta jooksul (süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemis osalevate suurettevõtjate puhul). Abikõlblikud on investeeringud maasse, hoonetesse, tehaseseadmetesse ja tehnosiirdesse.

Tegevusabi

- Abi piirdub täiendavate tootmiskulude hüvitamisega, võttes arvesse energiasäästust saadavat tulu. Investeeringisabi arvatakse tootmiskuludest maha. Abi võib anda kuni viieks aastaks.

Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antav abi

Investeeringisabi

- Abikõlblikud kulud: piirduvad rangelt abisaaja täiendavate investeeringukuludega võrreldes kuludega, mida kannab sama võimsusega tavaline elektri jaam või tavaline küttesüsteem. Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb lahutada kõik tegevustulud ja liita tegevuskulud, mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul. Abikõlblikud on investeeringud maasse, hoonetesse, tehaseseadmetesse ja tehnosiirdesse.
- Biokütuste tootmiseks antav abi on lubatud ainult jätkusuutlike biokütuste puhul.

Tegevusabi

- Taastuvatest energiaallikatest toodetava elektrienergia kulu ja asjaomase energia turuhinna vahe katmine.

Abi koostootmiseks

Investeeringisabi

- Abikõlblikud kulud: piirduvad täiendavate investeeringukuludega, mis on vajalikud suure tõhususega koostootmisjaama rajamiseks, võrreldes võrdlusinvesteeringuga. Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb lahutada tegevustulud ja liita tegevuskulud, mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul. Abikõlblikud on investeeringud maasse, hoonetesse, tehaseseadmetesse ja tehnosiirdesse.

Tegevusabi

- Kehtivad samad eeskirjad, mis taastuvate energiaallikate puhul. Abikõlblikud rajatised: soojus- ja elektrienergiat üldiseks tarbimiseks jaotavad ettevõtjad, kui kõnealuse elektri-

või soojusenergia tootmiskulud ületavad selle turuhinna. Koostoodetud elektri- ja soojusenergia tööstuslikuks kasutamiseks üksnes juhul, kui tõendatakse, et sel viisil toodetud ühe energiaühiku tootmiskulud on suuremad kui tavapärasel viisil toodetud energiaühiku turuhind.

Investeeringisabi energiatõhusaks kaugkütteks

- Abikõlblikud kulud: piirduvad rangelt abisaaja täiendavate investeeringukuludega võrreldes kuludega, mis seonduvad sama võimsusega tavalise küttesüsteemiga. Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb nendest lahutada kõik tegevustulud ja liita tegevuskulud, mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul. Abikõlblikud on investeeringud maasse, hoonetesse, tehaseseadmetesse ja tehnosiirdesse.

Jäätmekäitluseks antav abi

- Abikõlblikud kulud: piirduvad täiendavate investeeringukuludega, mis on vajalikud jäätmekäitlusesse investeerimiseks ja mida abisaaja kannab, võrreldes võrdlusinvesteeringuga. Abikõlblike kulude arvutamisel tuleb lahutada tegevustulud ja liita tegevuskulud, mis on tekkinud investeeringu esimese viie aasta jooksul.
- Teatavatel tingimustel hõlmab abi jäätmete korduvkasutamist, ringlussevõttu ja taaskasutamist. Eesmärk on vähendada teiste ettevõtjate tekitatud reostust. Ei laiene abisaaja enda tekitatud reostusele.

Saastatud alade puhastamiseks antav abi

- Kui saaste tekitajat ei ole kindlaks tehtud või teda ei saa sundida kulusid tasuma, võib puhastustööde eest vastutavale isikule anda abi. „Saastaja” on määratletud kui igas liikmesriigis kehtivate seaduste kohaselt saaste eest vastutav isik.
- Abikõlblikud kulud saadakse, kui puhastustööde maksumusest lahutatakse maa väärtuse tõus.

Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi

- Teatavate ettevõtjate ümberpaigutamiseks võib abi anda üksnes juhul, kui asukoha muutuse eesmärk on kaitsta keskkonda, ning see peab toimuma haldus- või kohtuotsuse alusel või vastavalt ettevõtja ja pädeva ametiasutuse kokkuleppele. Lisaks sellele peab ümberasuv ettevõtja täitma kõige rangemaid keskkonnanormatiive, mida uues asukohas kohaldatakse.
- Abikõlblikud kulud peaksid piirduma ümberasumise kuludega. Komisjon võtab arvesse tulusid (st mahajäetud tehase müügist või rentimisest saadud tulu, sundvõõrandamise puhul makstud hüvitis) ja kulusid (maa ostmise, uue tehase ehitamine või ostmise, leppetrahvid).

Kaubeldavate lubade süsteemi kaudu antav abi

- Abi loetakse ühisturuga kokkusobivaks üksnes juhul, kui abikava luuakse nii, et selle abil saaks saavutada keskkonnaalaseid eesmärke, mis ületavad kohustuslikes ühenduse normatiivides sätestatud eesmärke, kui kvootide jagamine on läbipaistev ja objektiivne, kui igale ettevõtjale turuväärtusest madalama hinnaga eraldatavate lubade või kvootide kogusumma ei ületa ettevõtja vajadusi ning kui ei soosita uusi turuletulijaid ega tekitata põhjendamatu turuletuleku tõkkeid.
- Hinnatakse riigiabi vajalikkust ja proportsionaalsust. Ilma abita (st täieliku

enampakkumise korral) peab lubade süsteem kaasa tooma olulise tootmiskulude suurenemise, mida ei saa üle kanda tarbijatele, ilma et müük selle tagajärjel märkimisväärselt väheneks, ning saaste taset ei ole võimalik vähendada nii, et lubade hind oleks talutav.

- Vajalikkuse ja proportsionaalsuse testi ei võetud arvesse kvootide puhul, mille jaotamine on seotud ELi süsinikdioksiidi heitkogustega kauplemise süsteemi 31. detsembril 2012 lõppeval kauplemisperioodiga.

Keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastuse vormis antav abi

- Abi on lubatud, kui see aitab vähemalt kaudselt kaasa keskkonnakaitse paranemisele ning kui alandatud maksumäär või maksuvabastus ei kahjusta maksuga taotletavat üldist eesmärki.
- *Ühtlustatud maksud*: abi on ühisturuga kokkusobiv kümne aasta jooksul, kui abisaajad maksavad vähemalt ühenduse madalaima maksumääraga võrdse summa ja kui maksu vähendamine või maksuvabastus vastab ühenduse asjaomastele õigusaktidele.
- *Ühtlustamata maksud ja ühtlustatud maksud, kui maksusumma on ühenduse madalaimast maksustamistasemest väiksem*. Kõik maksuvabastused ja maksude vähendamised peavad olema vajalikud ja proportsionaalsed.
 - *Abi vajalikkus*: abisaaja valik peab põhinema objektiivsetel ja läbipaistvatel kriteeriumidel; alandamata keskkonnamaksumäär peab kaasa tooma olulise tootmiskulude suurenemise, mida ei saa üle kanda tarbijatele, ilma et müük selle tagajärjel märkimisväärselt väheneks.
 - *Abi proportsionaalsus*: iga üksik abisaaja maksab sellise osa riiklikust maksust, mis üldjoontes vastab iga üksiku abisaaja tegevuse keskkonnamõjule võrreldes tegevusega, mille puhul kasutatakse Euroopa Majanduspiirkonnas parimaid tulemusi saavutanud tehnikat, või 20% riiklikust maksust (välja arvatud juhul, kui madalam määr on õigustatud, arvestades piiratud konkurentsimoonutust) või liikmesriik ja abisaajad ettevõtjad sõlmivad omavahel keskkonnalepingud.

Täiendavate investeerimiskulude arvutamise põhimõte

Täiendavad investeerimiskulud arvutatakse kahes osas.

1. Investeerimiskulud võrreldes olukorraga, kui riigiabi ei anta. Võrdlusolukord peab olema realistlik ja vastama vähemalt kehtivatele ühenduse normatiividele.
2. Sellest lahutatakse tegevustulud ja sellele liidetakse tegevuskulud, mis tekivad investeringu eluaja kindlaksmääratud ajavahemiku (tavaliselt viie aasta) jooksul.

Abi ülemmäär

Tabel 5. Abi maksimaalsed osatähtsused protsendina abikõlblikest kuludest.

Abimeetme liik	Investeerimisabi	Tegevusabi
----------------	------------------	------------

Abimeetme liik	Investeerimisabi	Tegevusabi
<p>a) Investeerimisabi, mis võimaldab ettevõtjatel teha ühenduse normatiivides nõutust rohkem või parandada keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel</p> <p>ja</p> <p>b) Selliste uute transpordivahendite omandamine, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel</p>	<p>Väikeettevõtjad: 70% Keskmise suurusega ettevõtjad: 60% Suurettevõtjad: 50%</p> <p>Pakkumised: 100%</p> <p>Keskkonnanahoidliku innovatsiooni lisatoetus: +10%</p>	
<p>c) Ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav investeerimisabi</p>	<p>Rohkem kui kolm aastat enne normatiivi jõustumist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • väikeettevõtjad: 25% • keskmise suurusega ettevõtjad: 20% • suurettevõtjad: 15% <p>Üks kuni kolm aastat enne normatiivi jõustumist:</p> <ul style="list-style-type: none"> • väikeettevõtjad: 20% • keskmise suurusega ettevõtjad: 15% • suurettevõtjad: 10% 	
<p>d) Keskkonnauuringuteks antav abi</p>	<p>väikeettevõtjad: 70% keskmise suurusega ettevõtjad: 60% suurettevõtjad: 50%</p>	
<p>e) Energia säästmiseks antav abi</p>	<p>väikeettevõtjad: 80% keskmise suurusega ettevõtjad: 70% suurettevõtjad: 60%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 100% lisakuludest, kahanedes viienda aasta lõpuks lineaarselt nullini, VÕI • 50% lisakuludest viie aasta jooksul
<p>f) Taastuvate energiaallikate kasutamiseks antav abi</p>	<p>väikeettevõtjad: 80% keskmise suurusega ettevõtjad: 70% suurettevõtjad: 60%</p> <p>pakkumised: 100%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tootmiskulude ja turuhinna vahe hüvitamine VÕI • 100% lisakuludest, kahanedes viienda aasta lõpuks lineaarselt nullini, VÕI • 50% lisakuludest viie aasta jooksul
<p>g) Abi koostootmiseks</p>	<p>väikeettevõtjad: 80% keskmise suurusega ettevõtjad: 70% suurettevõtjad: 60%</p> <p>pakkumised: 100%</p>	<p>Kohaldatakse taastuvate energiaallikate kohta kehtivaid reegleid</p>

Abimeetme liik	Investeeringisabi	Tegevusabi
h) Energiatõhusaks kaugkütteks antav abi	väikeettevõtjad: 70% keskmise suurusega ettevõtjad: 60% suurettevõtjad: 50% pakkumised: 100%	
i) Jäätmekäitluseks antav abi	väikeettevõtjad: 70% keskmise suurusega ettevõtjad: 60% suurettevõtjad: 50%	
j) Saastatud alade puhastamiseks antav abi	100% abikõlblikest kuludest	
k) Ettevõtjate ümberpaigutamiseks antav abi	väikeettevõtjad: 70% keskmise suurusega ettevõtjad: 60% suurettevõtjad: 50%	

Teatamine

Üldise grupierandi määrusega vabastati teatamiskohustusest teatavad uued keskkonnaabi liigid. Vastavalt üldise grupierandi määruse tingimustele (mis hõlmavad abi osatähtsusi), on teatavatel juhtudel teatamiskohustusest vabastatud investeeringisabi, mis võimaldab ettevõtjatel teha ühenduse keskkonnakaitse normatiivides nõutust rohkem või parandada keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel; abi selliste uute transpordivahendite omandamiseks, mille keskkonnanõuded on ühenduse normatiividest rangemad või mille kasutamine parandaks keskkonnakaitset ühenduse normatiivide puudumisel; VKEdele ühenduse tulevaste normatiividega varaseks vastavusseviimiseks antav abi; energia säästva kasutamise meetmetesse tehtavateks investeeringuteks antav abi; suure tõhususega koostootmise tehtavateks investeeringuteks antav abi; taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamiseks tehtavateks investeeringuteks antav abi; keskkonnauuringuteks antav abi ning keskkonnamaksu vähendamise või sellest vabastamise vormis antav abi.

Loetletud abiliikidest tuleb aga teatada, kui abi ületab eraldi teatamise künnist, mis on 7,5 miljonit eurot ettevõtja ja investeeringuprojekti kohta. Samamoodi tuleb abist teatada ja abi suuniste kohaselt hinnata, kui üldise grupierandi määruse tingimused ei ole täidetud.

3. teabeleht Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte ühenduse raamistikust teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks antava riigiabi kohta (ELT C 323, 30.12.2006, lk 1) (käesoleval teabelehel edaspidi „raamistik”). Teabeleht sisaldab teavet ka üldise grupierandi määruse kohaldamise kohta teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi suhtes.

Kohaldamisala

Raamistik hõlmab kõiki meetmeid, mille alusel antakse riigiabi ettevõtja teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni toetuseks.

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonitoetused, mida ei loeta riigiabiks:

- teadusasutuste mittemajandusliku teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni riiklik rahastamine;
- teadus- ja arendustegevus, mida valitsusasutused tellivad ettevõtjalt vastavalt turutingimustele (avatud pakkumine).

Sektorid, mille suhtes kohaldatakse erieeskirju:

- raudtee-, maantee- ja siseveetransport;
- põllumajandus ja kalandus: abi maksimaalne osatähtsus on 100% kõikidel juhtudel (teatavatel tingimustel).

Mõisted

Alusuuring – eksperimentaalne või teoreetiline töö, mida tehakse selleks, et omandada uusi teadmisi nähtuste ja uuritavate faktide põhialuste kohta ilma otsese praktilise rakenduse eesmärgita;

Rakendusuuring – kavandatud uuring või kriitiline uurimus uute teadmiste või oskuste hankimiseks, et kasutada neid teadmisi uute toodete, protsesside või teenuste arendamisel või selleks, et täiustada märkimisväärselt olemasolevaid tooteid, protsesse või teenuseid;

Tootearendus – olemasolevate teaduslike, tehnoloogiliste, ärialaste ja teiste asjakohaste teadmiste ja oskuste omandamine, ühendamine, kujundamine ja kasutamine plaanide ja korralduste või projektide loomise eesmärgil uute, muudetud või täiustatud toodete, protsesside või teenuste jaoks (sealhulgas kaubanduslikul eesmärgil kasutatavate prototüüpide ja katseprojektide loomine teatavatel tingimustel).

Abimeetmed

Raamistiku alusel tunnistatakse järgmised meetmed abikõlblikuks vastavalt asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c:

- teadus- ja arendustegevuse projektidele antav abi;
- tehnilise teostatavuse uuringuteks antav abi;
- VKEdele tööstusomandi õiguste omandamise kulude katteks antav abi;
- noortele innovatiivsetele ettevõtjatele antav abi;

- teenuste valdkonnas protsessi- ja organisatsiooniinnovatsiooniks antav abi;
- innovatsiooni nõuandeteenuste jaoks antav abi ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks antav abi;
- kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamiseks antav abi ja
- innovatsiooniklastritele antav abi.

Abikõlblikud kulud

Abikõlblikud kulud sõltuvad kavandatava meetme liigist ning need on sätestatud raamistiku vastavates punktides. Näiteks on *teadus- ja arendustegevuse projektidele antava abi* (s.o eespool nimetatud esimene abiliik) puhul abikõlblikud kulud:

- personalikulud uurimisprojekti jaoks vajaliku töötajate arvu ulatuses;
- vahendite, varustuse ning maa ja ruumide kulud määral, mis on vajalik uurimisprojekti jaoks ja selle projekti jooksul (arvestades vajaduse korral amortisatsiooni);
- lepingulise teadustegevuse, välistest allikatest turuhindadega ostetud või litsentseeritud tehniliste teadmiste ja patentide kulud;
- välisnõustamise ja samaväärsete üksnes projekti huvides kasutatavate teenuste kulu;
- otseselt uurimisprojektist tulenevad täiendavad üldkulud;
- teised tegevuskulud, mis tekkisid otseselt uurimistegevuse tõttu.

Abi osatähtsused

Nii nagu abikõlblikud kulud, sõltub ka abi osatähtsus vastavatest meetmetest. Näiteks on järgmises tabelis esitatud abi osatähtsused, mida kohaldatakse esimese abiliigi – *teadus- ja arendustegevuse projektidele antava abi* puhul.

Tabel 6. Teadus- ja arendustegevuse projektidele antava abi osatähtsused

Teadus- ja arendustegevuse liik	Väikeettevõtjad	Keskmise suurusega ettevõtjad	Suurettevõtjad
Alusuuringud	100%	100%	100%
Rakendusuuringud	70%	60%	50%
Rakendusuuringud, mis on seotud: • ettevõtjatevahelise koostööga; suurettevõtjate puhul: piiriülese koostööga või koostööga vähemalt ühe VKEga või • ettevõtja ja teadusasutuse koostööga või • tulemuste levitamisega	80%	75%	65%
Tootearendus	45%	35%	25%
Tootearendus, mis on seotud: • ettevõtjatevahelise koostööga; suurettevõtjate puhul: piiriülese koostööga või koostööga vähemalt ühe VKEga või • ettevõtja ja teadusasutuse koostööga	60%	50%	40%

Eritingimused

Raamistikuga on abi positiivse ja negatiivse mõju hindamiseks ette nähtud kolm võrdlustesti:

i) *standardhinnang* – kui projekt vastab raamistiku 5. peatükis sätestatud tingimustele, on võrdlustest eeldatavasti positiivne. Sellesse kategooriasse kuuluvad järgmised meetmed (tingimusel, et abi antakse üksnes riigiasutusele esitatud taotluse alusel):

- projektide ja teostatavusuuringute jaoks antav abi, kui abisaaja on VKE ja kui abisumma on alla 7,5 miljoni euro projekti kohta;
- VKEdele tööstusomandiõiguste omandamise kulude katteks antav abi;
- noortele innovatiivsetele ettevõtjatele antav abi;
- innovatsiooniga seotud nõustamisteenuste jaoks antav abi;
- innovatsiooni toetavate teenuste jaoks antav abi; ja
- kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamiseks antav abi;

ii) *standardhinnang ning abi ergutava mõju ja vajalikkuse tõendamine* – vastavalt raamistiku 5. ja 6. peatükile kõikide teatamiskohustusega abimeetmete puhul, mis jäävad **allapoole** üksikasjalikuks hinnanguks nõutavaid künniseid (nimetatud allpool) **ja** mis ei kuulu standardhinnangu kategooriasse 5. peatüki alusel (mille puhul eeldatakse ergutava mõju olemasolu).

iii) *üksikasjalik hinnang* – tulenevalt suuremast konkurentsi moonutamise riskist annab komisjon üksikasjaliku hinnangu meetmete puhul, mille abisummad ületavad:

- projektidele ja teostatavusuuringuteks antava abi puhul:
 - kui projekt on peamiselt alusuuring, 20 miljonit eurot;
 - kui projekt on peamiselt rakendusuring, 10 miljonit eurot;
 - kõik muud projektid: 7,5 miljonit eurot;
- teenuste valdkonnas protsessi- ja organisatsiooniinnovatsiooniks antava abi puhul 5 miljonit eurot;
- innovatsiooniklastritele antava abi puhul 5 miljonit eurot.

Iga abikava puhul tuleb esitada aastaaruanne abikava rakendamise kohta.

Tabel 7. Üldise grupierandi määruse kohased abimeetmete liigid ja asjaomased abisummade ülemmäärad ning künnised, mille ületamisel on raamistikuga ette nähtud üksikasjaliku hinnangu andmine

Abimeede	Üldise grupierandi määruse alusel lubatav suurim abisumma	Standardhinnang (raamistik)	Üksikasjalik hinnang ¹⁸ (raamistik)
Projektidele ja teostatavusuuringuteks antav abi	<ul style="list-style-type: none"> • <i>alusuringud</i>: 20 miljonit eurot • <i>rakendusuringud</i>: 10 miljonit eurot • <i>muu</i>: 7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta • <i>EUREKA projektide puhul kahekordne summa</i>¹⁹ 	Jah (kui üldise grupierandi määruse tingimused ei ole täidetud)	<ul style="list-style-type: none"> • <i>alusuringud</i>: 20 miljonit eurot • <i>rakendusuringud</i>: 10 miljonit eurot • <i>muu</i>: 7,5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta • EUREKA projektide puhul kahekordne summa
VKEde tööstusomandi õiguste kulud	5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta	Jah	Ei

¹⁸ Üksikasjalikult hinnatakse ka kõiki juhtumeid, millest komisjonile teatatakse üldises grupierandi määruses sätestatud eraldi teatamise kohustuse alusel.

¹⁹ Eureka on üleeuroopline turule suunatud rakendusuringute ja arendustegevuse võrk.

Abimeede	Üldise grupierandi määruse alusel lubatav suurim abisumma	Standard-hinnang (raamistik)	Üksikasjalik hinnang¹⁸ (raamistik)
Noored innovatiivsed ettevõtjad	1 miljon eurot	Jah	Ei
Innovatsiooni nõuandeteenused ja innovatsiooni toetavad teenused	200 000 eurot ettevõtja kohta kolme aasta jooksul	Jah	Ei
Kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamine	50% ettevõtja ja laenatud töötaja kohta kolme aasta jooksul	Jah	Ei
Protsessi- ja organisatsiooniinnovatsioon	Ei sisaldu üldises grupierandi määruses	Jah	Teenused: 5 miljonit eurot projekti ja ettevõtja kohta
Innovatsiooniklastrid	Ei sisaldu üldises grupierandi määruses	Jah	5 miljonit eurot klasteri kohta

Teatamine

Üldise grupierandi määrusega vabastati teatamiskohustusest teatavad uued teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi liigid. Vastavalt üldise grupierandi määruse tingimustele (mis hõlmavad abi osatähtsusi), on teatavatel juhtudel teatamiskohustusest vabastatud teadus- ja arendusprojektidele antav abi; tehnilise teostatavuse uuringuteks antav abi; VKEdele tööstusomandi õiguste omandamise kulude katteks antav abi; põllumajandus- ja kalandussektoris teadus- ja arendustegevuseks antav abi; noortele innovatiivsetele ettevõtjatele antav abi; innovatsiooni nõuandeteenuste ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks antav abi ning kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamiseks antav abi.

Loetletud abiliikidest tuleb aga alati teatada, kui ületatakse eespool tabelis osutatud eraldi teatamise künnist.

Samamoodi tuleb abist teatada ja abi raamistiku kohaselt hinnata, kui üldise grupierandi määruse tingimused ei ole täidetud.

4. teabeleht Regionaalabi

Viited

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõte:

- regionaalabi suunistest aastateks 2007–2013 (ELT C 54, 4.3.2006, lk 13) (käesoleval teabelehel edaspidi „suunised”);
- üldise grupierandi määruse kohaldamisest investeringuteks ettenähtud ja tööhõivealase regionaalabi ning uutele ettevõtjatele antava abi suhtes.

Eesmärk

Soodustada vähemsoodsate piirkondade arengut:

- alginvesteeringute ning nendega seotud investeeringute ja tööhõive toetamisega ning uute väikeettevõtjate toetamisega või
- erandjuhtudel tegevusabi andmisega.

Kohaldamisala

Suunised reguleerivad investeerimisabi, uutele ettevõtjatele antavat abi ja tegevusabi andmist käitistele, mis asuvad regionaalabikõlblikes piirkondades (vt allpool).

Suuniseid ei kohaldata asutamislepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete esmase tootmise suhtes. Suunised kehtivad põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise suhtes üldiselt²⁰. Suuniseid ei kohaldata kalandussektori ega söetööstuse suhtes.

Erieeskirju kohaldatakse:

- transpordi ja laevaehituse suhtes;
- terase- ja sünteeskiutööstuste suhtes, millele ei ole regionaalabi andmine lubatud;
- ulatuslike investeerimisprojektide suhtes (vt „mõisted”).

Põhitingimused

Suuniste alusel abi saamiseks peab projekt vastama järgmistele põhitingimustele:

- uue vara soetamine (välja arvatud VKEde puhul);
- investeeringu haldamine asjaomas piirkonnas vähemalt viie aasta jooksul (VKEde puhul kolme aasta jooksul) pärast investeeringu tegemist;
- abisaaja kannab vähemalt 25% abikõlblikest kuludest.

Mõisted

Eristatakse kaht liiki abikõlblikke piirkondi:

- *artikli 87 lõike 3 punktile a vastavad piirkonnad*: piirkonnad, kus elatustase on erakordselt madal või kus valitseb tõsine tööpuudus (NUTS II piirkonnad, kus SKT elaniku kohta on alla 75% ELi keskmisest);
- *artikli 87 lõike 3 punktile c vastavad piirkonnad*: probleemsed piirkonnad, mis on määratud liikmesriikide kavandatud (riigisiseste) näitajate põhjal, arvestades

²⁰ Vt ka ühenduse suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris aastateks 2007–2013 (ELT C 319, 27.12.2006).

maksimaalset rahvastikutihedust ja teatavaid miinimumtingimusi kuritarvituste vältimiseks.

Alginvesteering – investeering materiaalsesse ja immateriaalsesse varasse seoses uue käitise rajamisega, olemasoleva käitise laiendamisega, käitise toodangu mitmekesistamisega uute täiendavate toodete lisamisega või olemasoleva käitise kogu tootmisprotsessi põhjaliku ümberkorraldamisega;

Investeeringuga seotud töökohtade loomine – töökohtade arvu puhaskasv kolme aasta jooksul pärast investeeringu lõpuleviimist.

Tegevusabi – abi ettevõtja jooksvate kulude vähendamiseks (nt palgakulu, transpordikulu, rendikulu).

Ulatuslik investeerimisprojekt – alginvesteeringud, mille abikõlblikud kulud on vähemalt 50 miljonit eurot (abikõlblikud investeerimiskulud on määratletud allpool).

Ulatuslik investeerimisprojekt, millest tuleb eraldi teatada – ulatuslik investeerimisprojekt, mille puhul kõikidest allikatest saadava abi kogusumma ületab 75% maksimumsummast, mida asjaomases piirkonnas võib anda investeeringuks, mille abikõlblikud kulud on 100 miljonit eurot. Liikmesriigid peavad **eraldi teatama** kõikidest juhtudest, mil nimetatud abisumma ületatakse.

Brutoekvivalent – abi nominaalväärtus, mida on diskonteeritud selle väärtuseni abi andmise hetkel.

Abi osatähtsus – brutoekvivalent, mis on väljendatud protsendina projekti kõigist abikõlblikest kuludest.

Alginvesteeringuks antav abi

Abikõlblikud kulud: alginvesteeringuks antavat abi arvutatakse protsendina investeeringu väärtusest või protsendina alginvesteeringuga seotud palgakuludest.

- Investeeringud – materiaalne investeering (maa, ehitised, tootmishooned/masinaid) ja immateriaalne investeering piiratud summas (tehnoloogiasirdega seotud kulu). Transpordivahenditega seotud kulu ei ole transpordisektoris abikõlblik.
- Palgakulu – eeldatav brutopalgakulu ja kohustuslikud sotsiaalkindlustusmaksed, mida arvutatakse kaheaastase ajavahemiku kohta ning korrutatakse loodud töökohtade arvuga (loodud töökohtade netoarv asjaomases käitises).

Abi maksimaalsed osatähtsused

Tabel 8. Abi maksimaalsed osatähtsused

Piirkonna SKT osakaal ELi 25 liikmesriigi SKTst	Abi ülemmäärad suurettevõtjatele	Abimäärad äärepoolseimates piirkondades
> 75%	15%–10%	40%
< 75%	30%	50%
< 60%	40%	60%
< 45%	50%	Ei kohaldata

Niinimetatud statistilise mõjuga piirkondadele – mille SKT on alla 75% ELi 15 liikmesriigi SKTst, kuid üle 75% ELi 25 liikmesriigi SKTst (3,6% ELi 25 liikmesriigi elanikkonnast) – antakse üleminekustaatus ning neil on asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti a alusel õigus madalaimatele abimääradele, mille korral suurettevõtjatele kehtib kuni 31. detsembrini 2010. aastal 30% abimäär. Nende piirkondade olukord vaadatakse üle 2010. aastal. Kui olukord on halvenenud tasemele alla 75% ELi 25 liikmesriigi keskmisest, jääb nende suhtes kehtima asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkt a. Vastasel juhul kohaldatakse nende suhtes alates 1. jaanuarist 2011 asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punkti c abikõlblikkuse tingimusi, mille puhul kehtib 20% abimäär.

Abikõlblikud piirkonnad on kindlaks määratud kõikide liikmesriikide kohta koostatud regionaalabi kaartidel, mis on avaldatud konkurentsi peadirektoraadi veebilehel²¹.

Üleminekusätted on ette nähtud 2010. aasta lõpuni piirkondadele, mille abi osatähtsust on kõige rohkem vähendatud, ning 2008. aasta lõpuni piirkondadele, mis uute suuniste järgi ei ole enam abikõlblikud. Need piirkonnad on samuti kaardile kantud.

Ulatuslike investeeringute puhul on abi osatähtsuse ülempiiri vähendatud järgmiselt:

- Kuni 50 miljoni euro suuruste abikõlblike kulude puhul kehtib 100%-line regionaalabi ülemmäär.
- Abikõlblike kulude puhul, mis jäävad vahemikku 50 miljonit eurot – 100 miljonit eurot, on abi osatähtsust vähendatud 50%-ni regionaalabi ülemmäärast.
- Abikõlblike kulude puhul, mis ületavad 100 miljonit eurot, on abi osatähtsust vähendatud 34%-ni regionaalabi ülemmäärast.
- **Näide:** ulatusliku investeerimisprojekti puhul, mille abikõlblikud kulud on 200 miljonit eurot ja kohaldatav regionaalabi ülemmäär on 40% brutoekvivalendist, on maksimaalne abisumma **43,6 miljonit eurot:**

i) kuni 50 miljoni euronni ulatuv osa abikõlblikest kuludest: 100% kehtivast regionaalabi ülemmäärast => 50 miljonit eurot x 40%, s.o 20 miljonit eurot;

ii) abikõlblike kulude osa vahemikus 50 miljonit eurot – 100 miljonit eurot: 50% kehtivast regionaalabi ülemmäärast => 50 miljonit eurot x (40% x 50%), s.o 10 miljonit eurot;

iii) 100 miljonit eurot ületav osa: 34% kehtivast regionaalabi ülemmäärast => 100 miljonit eurot x (40% x 34%), s.o 13,6 miljonit eurot.

Abi kogusumma => i + ii + iii = 20 miljonit eurot + 10 miljonit eurot + 13,6 miljonit eurot = 43,6 miljonit eurot.

Suuniste punkt 65 sisaldab sätteid järeelseire ehk nn läbipaistvuse tagamise mehhanismi kohta, mida kohaldatakse riigiabi andmisel **ulatuslikele investeerimisprojektidele, millest ei tule teatada**. Ulatuslikud investeerimisprojektid, millest ei tule teatada, on projektid, mille abisumma ei ületa teatamiskünnist, s.o 75% abi ülemmäärast, mida 100 miljoni euro suuruse abikõlbliku investeeringu korral võib saada vastavalt abi andmise hetkel kehtivas heakskiidetud regionaalabi kaardis leiduvale suurettevõtjate suhtes kohaldatavale abi tüüpi piirmääradele.

Läbipaistvuse tagamise mehhanismi kohaselt peavad liikmesriigid olemasolevate abikavade põhjal regionaalabi andmisel²² ulatuslikele investeerimisprojektidele, mille puhul ei ole

²¹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.cfm

teatamiskohustust, 20 tööpäeva jooksul alates pädeva asutuse poolt abi andmise päevast esitama komisjonile suunistes sätestatud standardvormis nõutava teabe²³. Kokkuvõtlik teave avaldatakse seejärel konkurentsi peadirektoraadi veebilehel²⁴.

Kõikides abi saavates piirkondades võib abi osatähtsust suurendada 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjatele antava abi puhul ja 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjatele antava abi puhul. VKEdele ettenähtud lisatoetusi ei lubata anda ulatuslike investeerimisprojektide puhul, kus abikõlblikud kulud ületavad 50 miljonit eurot.

Kumulatsioon

Eespool tabelis esitatud abi osatähtsuse ülemmäärad kehtivad kogu abi suhtes:

- kui abi antakse mitme regionaalabi kava alusel;
- olenemata sellest, kas abi antakse kohalikest, piirkondlikest, riiklikest või ühenduse vahenditest.

Kui regionaalabi kõlblik kulu on kõlblik ka muudeks eesmärkideks antava abi (nt teadus- ja arendustegevus ning innovatsioon) saamiseks, kehtib selle suhtes kõnealuste abikavade kõige soodsam abi osatähtsuse ülemmäär.

Tegevusabi

Üldsätted

Teatavad erandid välja arvatud, võib tegevusabi anda üksnes artikli 87 lõike 3 punkti a kohastele piirkondadele ja üksnes siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

- abi andmine on põhjendatud, kuna see aitab kaasa piirkonna arengule;
- abi määr on proportsionaalne nende probleemide ulatusega, mida selle abil püütakse lahendada;
- abi andmine on ajaliselt piiratud ja seda vähendatakse järk-järgult.

Liikmesriigid peavad tõendama nimetatud probleemide olemasolu ja olulisust.

Transpordiabi – abi täiendavate veokulude hüvitamiseks võib anda üksnes äärepoolseimatele ja hõreda asustusega piirkondadele, mis on regionaalabi kõlblikud.

Abi rahvastikukao korvamiseks – abi rahvastikukao korvamiseks võib püsivalt anda kõige hõredamalt asustatud piirkondadele, kus rahvastikutihedus on alla 8 elaniku ruutkilomeetri kohta.

Abi äärepoolseimate piirkondade puuduste korvamiseks – abi võib püsivalt anda äärepoolseimate piirkondade puuduste korvamiseks (eraldatus teistest piirkondadest, saareline asend, väike pindala, keeruline topograafia ja kliima, majanduslik sõltuvus üksikutest toodetest).

²² Komisjonile tuleb alati teatada väljaspool heakskiidetud kavasid antavast üksikabist (erakorralisest abist).

²³ Standarditud aruandlusvorm on Exceli vormingus saadaval konkurentsi peadirektoraadi veebilehel: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/forms.cfm

²⁴ <http://ec.europa.eu/competition>

Abi alustavatele väikeettevõtjatele

- Kuni 3 miljonit eurot artikli 87 lõike 3 punktile a vastavates piirkondades asuva ettevõtja kohta ja 2 miljonit eurot artikli 87 lõike 3 punktile c vastavates piirkondades asuva ettevõtja kohta;
- 5% lisatoetus artikli 87 lõike 3 punktile a vastavatele piirkondadele, mille SKT on alla 60% ELi keskmisest, hõredalt asustatud piirkondadele ja väikesaartele, mille rahvaarv on alla 5000 elaniku, ning teistele sama suurtele samalaadse eraldatusega asualadele.
- Abi osatähtsused on järgmised.

Tabel 9. Abi maksimaalsed osatähtsused

	1.-3. aasta	4.-5. aasta
Artikli 87 lõike 3 punktile a vastavad piirkonnad	35%	25%
Artikli 87 lõike 3 punktile c vastavad piirkonnad	25%	15%

Teatamine

Vastavalt üldisele grupierandi määrusele ei ole komisjonile vaja teatada läbipaistvate regionaalinvesteeringute ja tööhõive abikavadest, mille rakendamisel peetakse kinni abikõlblike kulude eeskirjadest ja asjaomase liikmesriigi kohta koostatud regionaalabi kaardil määratletud abi maksimaalsest osatähtsusest. Ulatuslikud investeerimisprojektid ja transpordisektoris antav abi välja arvatud, võib kõnealuse abi osatähtsust suurendada 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjatele antava abi puhul ja 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjatele antava abi puhul. Investeeringutele põllumajandustoodete töötlemisse ja turustamisse kohaldatakse teistsuguseid abi osatähtsusi.

Teatamiskohustusest vabastamine ei tohiks hõlmata konkreetsetele majandusharudele suunatud regionaalabikavasid, samuti terase-, laevaehitus- ja sünteeksiusektoris antavat regionaalabi. Turismisektori abimeetmed kuuluvad aga üldise grupierandi määruse kohaldamisalasse.

Üldist grupierandi määrust ei kohaldata suurettevõtjatele antava erakorralise abi suhtes, välja arvatud artiklis 13 sätestatud tingimustel. Nimetatud sätte kohaselt ei ole vaja teatada ka üksikule ettevõtjale (sh suurettevõtjale) antavast läbipaistvast erakorralisest abist, tingimusel et seda kasutatakse täiendava abina abikavade raames ning et erakorraline abi ei ületa 50% abi kogusummast.

Teatamiskohustusest on nüüd automaatselt vabastatud ka uutele väikeettevõtjatele antav abi.

Investeeringuabi käsitlevad materiaalõiguslikud sätted on ühesugused nii üldises grupierandi määruses kui ka suunistes, nii et teatamiskohustusest vabastatud abimeetmest teatamine ei anna mingit eelist.

Ulatuslikest investeerimisprojektidest tuleb eraldi teatada, kui abi ületab 75% maksimumsummast, mida asjaomases piirkonnas võib anda investeeringuks, mille abikõlblikud kulud on 100 miljonit eurot.

Samamoodi tuleb abist teatada ja abi suuniste kohaselt hinnata, kui üldise grupierandi määruse tingimused ei ole täidetud.

Tabel 10. Üldise grupierandi määruse kohased regionaalmeetmete liigid, asjaomased suurimad abisummad ja osatähtsuste ülemmäärad²⁵ ning künnised, mille ületamisel on suunistega ette nähtud üksikasjaliku hinnangu andmine

Meetme liik	Üldise grupierandi määruse alusel lubatav suurim abisumma	Standardhinnang (suunised)	Üksikasjalik hinnang (suunised)
Abikavad (suured, keskmise suurusega ja väikeettevõtjad)	<ul style="list-style-type: none"> Artikkel 13: üksnes toetatavad piirkonnad: $Abi < 75\%$ maksimaalsest investeerimisabist, mille puhul abikõlblikud kulud on 100 miljonit eurot 	Jah	Mitte kava ise, vaid üksnes ulatuslikud investeerimisprojektid, millest tuleb eraldi teatada: <ul style="list-style-type: none"> turuosa üle 25% võimsuse kasv üle 5% langevatel turgudel
Erakorraline abi VKEdele	<p>Jah</p> <ul style="list-style-type: none"> Artikkel 13 – toetatavad piirkonnad: üksnes kava täienduseks, maksimaalselt 50% koguabist 	Jah	Üksnes ulatuslikud investeerimisprojektid, millest tuleb eraldi teatada: <ul style="list-style-type: none"> turuosa üle 25% võimsuse kasv üle 5% langevatel turgudel
Erakorraline abi suureettevõtjatele	<ul style="list-style-type: none"> ei ole üldise grupierandi määruse alusel põhimõtteliselt teatamiskohustusest vabastatud üks erand: toetatavates piirkondades lubatud vaid juhul, kui täiendab kava alusel antavat abi ja maksimumsumma ei ületa 50% kogu antavast abist, tingimusel et abist ei tule eraldi teatada 	Jah	Üksnes ulatuslikud investeerimisprojektid, millest tuleb eraldi teatada: <ul style="list-style-type: none"> turuosa üle 25% võimsuse kasv üle 5% langevatel turgudel
Uutele väikeettevõtjatele antav abi (üksnes kavad)	<ul style="list-style-type: none"> 2 miljonit eurot ettevõtja kohta asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile a vastavas piirkonnas 1 miljon eurot ettevõtja kohta asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktile c vastavas piirkonnas iga-aastane abisumma ettevõtja kohta ei tohi ületada 33% eespool osutatud abisummadest 	Jah	Ei kohaldata

²⁵ Üldine grupierandi määrus ei hõlma ulatuslikke investeerimisprojekte, millest tuleb eraldi teatada.

5. teabeleht Abi raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte ühenduse suunistest raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2) (käesoleval teabelehel edaspidi „suunised”).

Kohaldamisala

Suunised reguleerivad abi andmist üksikute raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja/või ümberkorraldamiseks.

Suuniseid ei kohaldata terase- ega söesektori suhtes. Teatud eranditega kohaldatakse neid kalandus- ja vesiviljelussektori suhtes. Põllumajandussektori ümberkorraldamise kohta kehtivad erieeskirjad.

Mõisted

Raskustes olev äriühing on selline äriühing, mis ei suuda kas oma või omanikelt, osanikelt, aktsionäridelt või krediidiandjatelt saadud vahenditega peatada kahjumit, mis ametivõimude sekkumiseta viiks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti äriühingu tegevuse lõpetamiseni.

Päästmisabi on ajutine ja see tuleb tagasi maksta. See peaks võimaldama raskustes oleval äriühingul tegevust jätkata ümberkorraldamis- või likvideerimiskava koostamiseks vajaliku aja jooksul ja/või selle aja jooksul, mida komisjon või liikmesriigi pädev ametiasutus vajab selle kava kohta otsuse langetamiseks.

Ümberkorraldamisabi põhineb realistlikul, ühtsel ja laiaulatuslikul kaval, mille eesmärk on äriühingu elujõulisuse taastamine pikaks ajaks.

Tingimused

Päästmisabi peab vastama järgmistele tingimustele:

- äriühingut peab saama lugeda raskustes olevaks;
- abi peab koosnema likviidsusabist, mis kuulub tagasimaksmisele ja mis antakse laenugarantiide või laenudena, mille eest võetakse tavapärasest turuintressimäära (mis on vähemalt võrreldav komisjoni kehtestatud viiteintressidega);
- abi peab piirduma summaga, mis on vajalik äriühingu tegevuse jätkamiseks;
- abi antakse vaid nii kauaks, kuni valmib taastamiskava (kuni kuueks kuuks);
- abi peab olema põhjendatud suurte sotsiaalsete raskustega ja sellel ei tohi olla lubamatut kahjulikku kõrvalmõju teiste liikmesriikide tööstusele;
- abimeetmetest teatamisega peab kaasnema liikmesriigi kohustus edastada komisjonile hiljemalt kuus kuud pärast abi andmist ümberkorraldamis- või likvideerimiskava või tõend laenu tagasimaksmise või garantii lõppemise kohta;
- abi peab olema ühekordne meede (ühekordse abi põhimõte).

Suunistega on ette nähtud lihtsustatud kord juhuks, kui abi andmisel on lähtunud möödunud perioodi tegevuse tulemustest vastavalt suunistes antud valemile ning kui abi ei ületa 10

miljonit eurot.

Ümberkorraldamisabi võib anda vaid järgmistel tingimustel:

- äriühingut peab saama lugeda raskustes olevaks;
- ümberkorraldus-/taastamiskava esitatakse komisjonile elujõulisuse taastamiseks mõistliku aja jooksul;
- põhjendamatute konkurentsimoonutuste vältimiseks võetakse kompenseerivaid meetmeid (nt võimsuse vastav vähendamine);
- abi piirdub vaid miinimumsummaga, mis on vajalik ümberkorraldusmeetmete rakendamiseks. Abisaajad peavad lisama olulise oma panuse ilma toetuseta;
- äriühing peab ümberkorralduskava täielikult ellu viima ning järgima kõiki seatud tingimusi;
- ümberkorraldamisabi võib anda vaid üks kord (ühekordse abi põhimõtte);
- nõutav on range järelevalve ja aastaaruannete esitamine;
- VKEde ja toetatavates piirkondades asuvate äriühingute puhul võib võimsuse vähendamise/ oma panuse kriteeriumeid rakendada suurema paindlikkusega;
- komisjon suhtub positiivselt riigiabisse, mis on suunatud ümberkorraldusega seotud sotsiaalsete kulude hüvitamiseks.

Suurettevõtjate puhul peab teatama igast üksikust päästmis- ja ümberkorraldamisabi andmisest.

VKEdele võib päästmis- ja ümberkorraldamisabi (kuni 10 miljonit eurot äriühingu kohta) anda abikavade alusel, millest on teatatud ja mis on heaks kiidetud.

6. teabeleht Abi väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte üldise grupierandi määruse kohaldamisest väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEde) antava riigiabi suhtes.

Kohaldamisala

Üldine grupierandi määrus sätestab VKEde toetamiseks erieeskirjad²⁶. Käesolev teabeleht hõlmab üksnes VKEdele antava abi liike. VKEdele riskikapitaliabi, teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooniabi, regionaaliabi ja keskkonnaabi andmise erieeskirju analüüsitakse nimetatud teemasid käsitlevates teabelehtedes²⁷.

Mõisted

VKE määratlus

VKE määratlus on esitatud üldise grupierandi määruse I lisas.

- **Keskmise suurusega ettevõtja** on ettevõtja, mis vastab kõikidele järgmistele kriteeriumidele:
 - vähem kui 250 töötajat ning
 - aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või bilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot.
- **Väikeettevõtja** on ettevõtja, mis vastab kõikidele järgmistele kriteeriumidele:
 - vähem kui 50 töötajat ning
 - aastakäive ja/või bilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot.
- **Mikroettevõtja** on ettevõtja, mis vastab kõikidele järgmistele kriteeriumidele:
 - vähem kui 10 töötajat ning
 - aastakäive ja/või bilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot.

Kriteeriumid kehtivad ettevõtja kui terviku kohta (koos teistes liikmesriikides ja väljaspool ELi asuvate tütarettevõtjatega). Määruses on defineeritud mõisted „autonoomne ettevõtja”, „partnerettevõtja” ja „seotud ettevõtja”, et hinnata kõnealuse VKE tegelikku majanduslikku positsiooni.

Üldine grupierandi määrus sätestab tingimused, mille alusel järgmised üksnes VKEdele ettenähtud peamised abiliigid on teatamiskohustusest vabastatud:

²⁶ Komisjon koostab eraldi käsiraamatut VKEdele antava riigiabi kohta, et esitada süsteemne lühiülevaade VKEde suhtes kohaldatavatest riigiabieeskirjadest.

²⁷ Sii hulka kuulub abi VKEde varaseks vastavusseviimiseks ühenduse tulevaste keskkonnanormatiividega, VKEdele riskikapitalina antav abi, VKEdele tööstusomandiõiguste kulude katteks antav abi, kõrge kvalifikatsiooniga töötajate laenamiseks antav abi ja uute VKEde asutamiseks antav abi.

- VKEdele antav investeerimisabi ja tööhõivealane abi;
- abi naisettevõtjate asutatud uutele ettevõtjatele;
- VKEdele nende varaseks vastavusseviimiseks tulevaste ühenduse normatiividega antav abi;
- VKEdele nõustamiseks antav abi;
- VKEdele messidel osalemiseks antav abi;
- VKEdele tööstusomandi õiguste omandamise kulude katteks antav abi;
- innovatsiooni nõuandeteenuste jaoks antav abi ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks antav abi.

Lisaks üksnes VKEdele ettenähtud meetmetele on VKEdele õigus ka teistele üldises grupierandi määruuses loetletud abimeetmetele.

Abikõlblikud kulud

Abi võib anda järgmiste kululiikide katteks.

- VKEdele antava investeerimisabi ja tööhõiveabi puhul on abikõlblikud kulud investeeringud materiaalsesse varasse (maa, ehitised, tootmishooned/masinad) ja immateriaalsesse varasse (tehnosiirdega seotud kulu) ning palgakulu.
- Naisettevõtjate asutatud uutele ettevõtjatele antava abi puhul on abikõlblikud kulud õigusabikulud, nõustamiskulud, kulud konsultatsiooniteenustele ja halduskulud, mis on vahetult seotud ettevõtja asutamisega, samuti teatavad kulud, mis on kantud ettevõtja asutamisele järgneval esimesel viiel aastal (nt võõrkapitali intressid ja omakapitali dividendid; tootmisruumide/seadmete rendikulud; energia-, vee- ja küttekulud ja maksud (välja arvatud käibemaks ja ettevõtja tulumaks) ning halduskulud; amortisatsiooni, tootmisruumide liisingumaksete ning palgakulud; lapse- ja vanemahoolduskulud).
- Abi puhul, mida antakse VKEdele nende varaseks vastavusseviimiseks tulevaste ühenduse normatiividega, on abikõlblikud kulud täiendavad investeerimiskulud, mis on vajalikud selleks, et saavutada ühenduse normatiividega nõutav keskkonnakaitse tase, võrreldes enne kõnealuste normatiivide jõustumist kehtinud keskkonnakaitse tasemega.
- Nõustamiseks ja messidel osalemiseks antava abi puhul on abikõlblikud kulud välisnõustajate osutatud teenuste kulud ning esmakordselt konkreetsel messil või näitusel osalemise kulud.
- Tööstusomandi õiguste omandamise kulude katteks antava abi puhul on abikõlblikud kulud kõik kulud, mis on kantud enne õiguse andmist esimeses jurisdiktsioonis (sealhulgas taotluse koostamise, esitamise ja menetlemisega seotud kulud ning taotluse uuendamise kulud); tõlkimis- ja muud kulud, mis on kantud õiguse saamiseks või valideerimiseks teistes jurisdiktsioonides; kulud, mis on kantud õiguse kehtivuse kaitsmiseks taotluse ametliku menetlemise ning võimalike vaidlustamismenetluste raames (ka juhul, kui need on kantud pärast õiguse andmist).
- Innovatsiooni nõuandeteenuste jaoks antava abi puhul on abikõlblikud kulud juhtimiskonsultatsiooni, tehnoloogilise abi, tehnosiirdeteenuste, koolituse, intellektuaalomandiõiguse saamise, kaitse ja sellega kauplemise ning litsentsilepingute alase konsultatsiooni ja standardite kasutamise alase konsultatsiooniga seotud kulud. Innovatsiooni toetavate teenuste puhul on abikõlblikud kulud tööruumide, andmepankade, tehniliste raamatukogude, turu-uuringute, laboratooriumi kasutamise, kvaliteedimärgistuse, katsetamise ja sertifitseerimisega seotud kulud.

Abi maksimaalsed osatähtsused

Tabel 11. Abi maksimaalsed osatähtsused

Meede	Abi osatähtsus
Investeering ja tööhõive²⁸ <ul style="list-style-type: none">• Väikeettevõtjad• Keskmise suurusega ettevõtjad	20% 10%
Naisettevõtjad <ul style="list-style-type: none">• Väikeettevõtjad	15%
Varane vastavusseviimine tulevaste ühenduse normatiividega <ul style="list-style-type: none">• Väikeettevõtjad• Keskmise suurusega ettevõtjad	15% 10%
Välisnõustajate teenused ja osalemine messidel	50%
Tööstusomandi õiguste omandamise kulud <ul style="list-style-type: none">• Alusuuringud• Rakendusuurimused• Tootearendus	100% 50% 25%
Innovatsiooni nõuandeteenused ja innovatsiooni toetavad teenused	75%, kui teenuseosutajal ei ole riiklikku või Euroopa sertifikaati

Teatamine

Üldises grupierandi määruses sätestatud tingimustele vastavatest abimeetmetest ei tule ette teatada. Järgmistele künnistele vastavad ulatuslikud projektid *ei ole* aga eraldi teatamise kohustusest vabastatud, kui üksikabi brutoekvivalent ületab 7,5 miljonit eurot ettevõtja ja investeerimisprojekti kohta. VKEdele messidel osalemise ning VKEdele nõustamiseks antava abi puhul on künnis 2 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta. VKEde tööstusomandi õiguste omandamise kulude katteks antava abi puhul on künnis 5 miljonit eurot ettevõtja ja projekti kohta. Innovatsiooni nõuandeteenuste ja innovatsiooni toetavate teenuste jaoks antava abi puhul on künnis kuni 200 000 eurot abisaaja kohta kolmeaastase ajavahemiku jooksul.

²⁸ Põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega seotud investeeringute suhtes kohaldatakse suuremaid abi osatähtsusi.

7. teabeleht Tööhõiveabi

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte üldise grupierandi määruse kohaldamisest tööhõivealase riigiabi suhtes. Investeeringuteks ettenähtud ja tööhõivealase regionaalabi ning VKEdele antava investeerimisabi ja tööhõivealase abi erieeskirju käsitletakse asjaomastel teabelehtedel.

Kohaldamisala

Üldise grupierandi määruse tööhõivet käsitlev jagu hõlmab üksnes järgmisel otstarbel antavat abi:

- ebasoodsas olukorras olevate töötajate töölevõtmiseks palgatoetuste vormis antav abi;
- puudega isikute töölevõtmiseks palgatoetuste vormis antav abi;
- puudega inimeste töölevõtmisega seotud lisakulude hüvitamine.

Erandina üldise grupierandi määruse üldisest kohaldamisalast on tööhõivealane abi lubatud isegi kalandus- ja vesiviljelussektoris, samuti põllumajandustoodete esmatootmiseks.

Mõisted

Ebasoodsas olukorras olev töötaja –

- isik, kellel ei ole viimase kuue kuu jooksul olnud alalist palgalist töökohta;
- isik, kes ei ole omandanud keskharidust ega kutseharidust;
- üle 50-aastane isik;
- üks elav täiskasvanu, kellel on vähemalt üks ülalpeetav;
- isik, kes töötab sektoris või ametialal, mille puhul sooline ebavõrdsus ületab vähemalt 25% võrra asjaomase liikmesriigi kõikide majandussektorite keskmist soolist ebavõrdsust, kui isik kuulub vastavasse vähemusse, või
- isik, kes on liikmesriigi rahvusvähemuse liige ja kellel on vaja arendada keelelist, kutseõppe või töökogemuse profiili, et tõhustada oma väljavaateid püsiva töökoha leidmiseks.

Eriti ebasoodsas olukorras olev töötaja – isik, kes on olnud töötü vähemalt 24 kuud.

Puudega töötaja – isik, kes on tunnustatud liikmesriigi õiguse kohaselt puudega isikuks või kellel on tunnustatud olevat piiratud töövõime, mis tuleneb füüsilisest, vaimsest või psühholoogilisest vaegusest.

Tingimused

Ebasoodsas olukorras olevate töötajate ja puudega töötajate töölevõtmiseks palgatoetuste vormis antav abi peab vastama järgmistele tingimustele.

- Töölevõtmise tulemusena peab töötajate arv suurenema või kui see ei suurene, peab ametikoht või peavad ametikohad olema vabanenud seoses vabatahtliku lahkumisega, töövõime kaotusega, vanaduspensionile jäämisega, tööaja vabatahtliku vähendamisega või töötaja üleastumisest tingitud seaduspärase töölt vabastamisega, mitte koondamise

tõttu.

- Töötamine peab olema pidev vähemalt sellise perioodi vältel, mis on ette nähtud asjaomase riigi õigusaktide või kollektiivlepingutega.

Abikõlblikud kulud

Abi ebasoodsas olukorras olevate töötajate töölevõtmiseks: ühe aasta palgakulud, eriti ebasoodsas olevate töötajate puhul 24 kuu palgakulud (kui töötamise aeg on lühem kui 12/24 kuud, vähendatakse abi proportsionaalselt).

Puudega töötajate tööhõive jaoks antav abi: palgakulud, mis kantakse mis tahes perioodi jooksul, mille vältel puudega töötaja töötab (kui töötamise aeg on lühem kui 12 kuud, vähendatakse abi proportsionaalselt).

Abi puudega töötajate töölevõtmisega seotud lisakulude hüvitamiseks: puudega töötaja töölevõtmisega otseselt seotud täiendavad kulud (välja arvatud palk), sealhulgas tööruumide kohandamise kulud, töötajate tööhõivekulud selle aja ulatuses, mil nad üksnes abistavad puudega töötajat (töötajaid); puudega töötaja(te)le kasutamiseks mõeldud seadmete kohandamise või soetamise kulud; kui abi saaja pakub kaitstud töökohti, siis asjaomase ettevõtte ehitamise, sisseseadmise või laiendamise seotud kulud ning puudega töötajate töölevõtmisest otseselt tulenevad haldus- ja transpordikulud.

Abi ülemmäär

Tabel 12. Abi maksimaalsed osatähtsused

Meede	Abi osatähtsus
Abi ebasoodsas olukorras olevate töötajate töölevõtmiseks	50%
Puudega töötajate tööhõive jaoks antav abi	75%
Abi puudega töötajate töölevõtmisega seotud lisakulude hüvitamiseks	100%

Teatamine

Tabel 13. Teatamiskohustusest vabastatud abi

Meede	Üldises grupierandi määruses sätestatud eraldi teatamise künnis
VKEdele antav investeerimisabi ja tööhõiveabi	7,5 miljonit eurot projekti ja ettevõtja kohta
Ebasoodsas olukorras olevate töötajate töölevõtmine	5 miljonit eurot ettevõtja kohta aastas
Puudega töötajate tööhõive jaoks palgatoetuste vormis antav abi	10 miljonit eurot ettevõtja kohta aastas
Puudega töötajate töölevõtmisega seotud lisakulud	10 miljonit eurot ettevõtja kohta aastas
Muud tööhõivemeetmed, mis ei kuulu teatamiskohustusest vabastatud abiliigi alla	Ei kohaldata

8. teabeleht Koolitusabi

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte üldise grupierandi määruse kohaldamisest koolitusabi suhtes.

Kohaldamisala

Erandina üldise grupierandi määruse üldisest kohaldamisalast on koolitusabi lubatud isegi kalandus- ja vesiviljelussektoris, samuti põllumajandustoodete esmatootmiseks ja söesektoris.

Üldine grupierandi määrus reguleerib igasuguse riikliku toetuse andmist koolituseks, millega tehakse soodustusi ühele või mitmele ettevõtjale või tööstussektorile, vähendades kulusid, mida ettevõtjatel tuleks tavaliselt kanda, kui nad soovivad, et nende töötajad omandaksid uusi oskusi. Määrust kohaldatakse koolitusabi suhtes olenemata sellest, kas koolitust pakuvad ettevõtjad ise või riigi või erakoolituskeskused.

Mõisted

Erikoolitus – koolitus, mille raames õpitut saab vahetult ja peaaugult kasutada töötaja praegusel või tulevasel töökohal asjaomases ettevõttes ja millega antakse oskusi, mida ei saa üle kanda muudesse ettevõtetesse või töövaldkondadesse või mida saab üle kanda üksnes piiratud ulatuses.

Üldkoolitus – koolitus, mille raames õpitut saab kasutada ka mujal kui üksnes või peaaugult töötaja praegusel või tulevasel töökohal asjaomases ettevõttes ja millega antakse oskusi, mida saab suuresti üle kanda muudesse ettevõtetesse või töövaldkondadesse ja mis seeläbi parandavad töötaja tööalast konkurentsivõimet tunduvalt. Koolitus on üldine näiteks juhul, kui seda korraldavad ühiselt erinevad sõltumatud ettevõtjad või erinevate ettevõtjate töötajad võivad sellel osaleda. Koolitus on üldine ka näiteks juhul, kui seda on tunnustanud, tõendanud või kinnitanud ametiasutused või asutused, kellele liikmesriik või ühendus on andnud vajalikud volitused.

Kui projekt hõlmab nii eri- kui ka üldkoolitust, mida ei saa teineteisest eristada, või kui projekti laadi ei saa kindlaks teha, kohaldatakse erikoolituse jaoks kehtestatud osatähtsusi.

Abikõlblikud kulud

- koolitajate tööjõukulud;
- koolitajate ja koolitavate sõidu- ja majutuskulud;
- muud jooksvad kulud, näiteks kulud õppevahenditele ja tarvikutele jne;
- tööriistade ja varustuse kulum niivõrd, kuivõrd neid kasutatakse üksnes kõnealuse koolituskava tarbeks;
- koolitusega seotud juhendamise- ja nõustamisteenuste maksumus;
- koolitavate tööjõukulud ja kaudsed üldkulud (halduskulud, üür, üldkulud) eespool nimetatud abikõlblike kulude kogusumma ulatuses. Koolitavate tööjõukulude puhul võib arvesse võtta ainult tunde, mille jooksul koolitavad tegelikult koolitusel osalevad, olles neist eelnevalt lahutanud kõik töötunnid.

Abi ülemmäär

Tabel 14. Abi maksimaalsed osatähtsused

	Eri- koolitus	Üld- koolitus
Standardmäär	25%	60%
Muu:		
Keskmise suurusega ettevõtjad:	35%	70%
Väikeettevõtjad	45%	80%
Abisaajad: ebasoodsas olukorras või puudega	35%	70%
Meretranspordisektor	100%	100%

Teatamine

Eraldi teatamise kohustusest ei ole vabastatud koolitusabi, mille summa ületab 2 miljonit eurot koolitusprojekti kohta.

9. teabeleht Riskikapitalimeetmed

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte ühenduse suunistest väikestesse ja keskmise suurusega ettevõtetesse tehtavatele riskikapitaliinvesteeringutele antava riigiabi kohta (ELT C 194, 18.8.2006, lk 2) (käesoleval teabelehel edaspidi „suunised”). Teabeleht sisaldab teavet ka üldise grupierandi määruse kohaldamise kohta riskikapitalimeetmete suhtes.

Eesmärk

Suuniste eesmärk on kehtestada kriteeriumid, mida komisjon kohaldab riskikapitalimeetmete kokkusobivuse hindamiseks kooskõlas asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c.

Kohaldamisala

Suuniseid kohaldatakse üksnes VKEdele suunatud riskikapitalikavade suhtes. Need meetmed on mõeldud ettevõtjate käivitus- ja laienemisetapil omakapitali või kvaasikapitali riskiinvesteeringute tegemiseks või edendamiseks.

Riskikapitali meetmete puhul peab olema välistatud abi andmine raskustes olevatele ettevõtjatele ning laevaehitus- ning söe- ja terasetööstusettevõtjatele. Suuniseid ei kohaldata eksporditegevusteks antava abi suhtes.

Komisjon pöörab erilist tähelepanu vajadusele takistada käesolevate suuniste kasutamist selleks, et hoida kõrvale olemasolevates raamistikes, suunistes ja määrustes sätestatud põhimõtete täitmisest.

Riigiabi olemasolu

Riskikapitalimeetmete hindamisel uurib komisjon iga järgmise tasandi puhul, kas tegemist on riigiabiga:

- abi investoritele. Investorid võivad saada riigiabi juhul, kui meede võimaldab neil omada osalust riskikapitali fondis soodsamatel tingimustel sellest, kui nad oleksid asjaomased investeeringud teinud meetme puudumisel. See kehtib ka juhul, kui erainvestorid omavad fondis osalust riiklikest investoritest soodsamatel tingimustel.
- abi investeerimisvahendile või -fondile ja/või selle haldajale. Tavaliselt ei ole fond ise abisaaja, vaid üksnes vahendaja abi ülekandmiseks. Kuid teatavatel juhtudel (nt fiskaalmeetmete või muude meetmete puhul, mille raames teostatakse otseülekandeid sõltumatu ettevõtja staatuses olevale investeerimisvahendile või olemasolevale fondile) võib tegemist olla abiga, kui investeeringut ei tehta tingimustel, mis oleksid vastuvõetavad tavalise turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja jaoks.
- abi ettevõtjale, millesse investeeritakse. Ettevõtjaid ei loeta abisaajateks juhul, kui investeeringu tingimused oleksid vastuvõetavad turumajanduse tingimustes tegutseva erainvestori jaoks ilma riigi sekkumiseta. Selle väljaselgitamiseks uurib komisjon muu hulgas, kas investeerimisotsused on tehtud ainult kasumi saamiseks ning kas nendega kaasneb realistlik äriplaan ning realistlik väljumisstrateegia.

Riskikapitalimeetmete hindamise kriteeriumid

Komisjon hindab riskikapitalimeetmete kokkusobivust, võttes arvesse abi ergutavat mõju ja vajadust, turutõrke olemasolu ja abi proportsionaalsust.

Suunistes on kehtestatud tingimused, mille põhjal komisjon hindab riskikapitalina antava abi kokkusobivust asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktiga c. Nendele kriteeriumidele vastavate meetmete puhul eeldatakse, et ergutava mõju ja vajaduse, turutõrke olemasolu ja abi proportsionaalsuse nõuded on täidetud ning et abimeetme kogumõju on positiivne. Nendeks kriteeriumideks on:

- osainvesteeringute maksimaalne määr ei ületa 1,5 miljonit eurot sihtrühma kuuluva VKE kohta 12-kuulise perioodi jooksul;
- piirangud seemnekapitali, käivitamise ja laienemise rahastamisele või väljaspool toetatavaid piirkondi asuvate keskmise suurusega ettevõtjate rahastamisele käivitusetapil;
- omakapitali ja kvaasikapitali investeerimisvahendite ülekaal (vähemalt 70% meetme eelarvest);
- erainvestorite kohustuslik osalus (vähemalt 50% finantseeringust või 30% toetatavates piirkondades);
- investeerimisotsuste kasumit taotlev olemus;
- äripõhimõtetele vastav haldamine.

Riskikapitalimeetmed, mis ei vasta kõikidele eespool nimetatud tingimustele, kuuluvad *üksikasjalikule kokkusobivuse hindamisele* võrdlustesti alusel, et kontrollida vastava turutõrke kõrvaldamist, erainvestorite võimaliku väljatõrjumise ja konkurentsimoontuse suuremat ohtu.

Komisjon käsitleb oma võrdlustesti hinnangus järgmiseid tunnuseid positiivsete elementidena:

- turutõrgete olemasolu ja tõendid;
- vahendi asjakohasus;
- abi ergutav mõju ja vajalikkus:
 - äripõhimõtetele vastav haldamine;
 - investeerimiskomitee olemasolu;
 - meetme/fondi suurus;
 - investorite võrgustiku olemasolu;
- proportsionaalsus (sealhulgas haldajate valik avaliku pakkumise käigus, investoritele suunatud pakkumiskutse).

Komisjon võrdleb neid positiivseid elemente järgmiste abi negatiivsete mõjudega:

- erainvestorite väljatõrjumine;
- muud konkurentsimoontused, kuna ei saa välistada, et riskikapitalimeetmed võivad aidata püsima jääda ebaefektiivsetel ettevõtjatel või sektoritel või tekitada kunstlikult nende väärtuse kasvu, moonutades seeläbi riskikapitaliturgu. Sektoripõhine abi võib ka säilitada tootmist konkurentsivõimetutes sektorites, samal ajal kui piirkonnapõhine abi võib luua tootmistegurite ebaefektiivse jaotuse piirkondade vahel.

Teatamine

Üldise grupierandi määrusega vabastati teatamiskohustusest muude abiliikide hulgas ka riskikapitalimeetmetena antav abi. Vastavalt üldise grupierandi määruse tingimustele ei tule teatada abist, mis antakse osalusena kasumit taotlevas erakapitali investeerimisfondis, mida hallatakse äriliste põhimõtete alusel.

Nimetatud abist tuleb teatada ja abi tuleb suuniste kohaselt hinnata, kui üldise grupierandi määruse tingimused ei ole täidetud.

10. teabeleht Abi elemendid ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte komisjoni teatisest ametivõimude korraldatavas maa ja hoonete müügis sisalduvate riigiabi elementide kohta (EÜT C 209, 10.7.1997, lk 3) (käesoleval teabelehel edaspidi „teatis”)²⁹.

Eesmärk

Teatise eesmärk on:

- kirjeldada lihtmenetlust, mis võimaldab liikmesriikidel müüa maad ja hooneid viisil, millega automaatselt välistatakse riigiabi andmine;
- määrata kindlaks need maa ja hoonete müügi juhud, millest tuleks teatada komisjonile.

Põhimõte

Komisjon eeldab, et ametivõimude korraldatav maa ja hoonete müük ei sisalda riigiabi, kui on järgitud ühte järgnevatest menetlustest:

- müügitehing sõlmiti piisavalt hästi avaldatud, avaliku ja tingimusteta pakkumismenetluse alusel, kus võeti vastu parim või ainus pakkumine;
- müük toimus sõltumatute hindajate määratud turuhinnaga.

Asjaomaste maa ja hoonete müügihind peab vastama **vähemalt** sõltumatu „varade hindaja” eksperdihinnangus näidatud hinnale.

Kui pärast põhjendatud jõupingutusi müüa maa ja hooned eksperdihinnangus näidatud hinnaga selgub, et sellise hinnaga ei ole müük võimalik, võidakse kuni 5% suurust erinevust algsest väärtusest käsitada turutingimustega kooskõlas olevana.

Liikmesriigid peaksid teatama komisjonile, ilma et see piiraks vähese tähtsuse reegli (vt 13. teabeleht) kohaldamist, mis tahes müügitehingutest, mille puhul ei järgitud kumbagi eespool kirjeldatud menetlust.

²⁹ Komisjon valmistab ette terviklikku teatist turumajandusliku investeerimise testi kohaldamise kohta, mis hõlmaks käesolevad eeskirjad.

11. teabeleht Üldist majandushuvi pakkuvad teenused

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte komisjoni 28. novembri 2005. aasta otsusest EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (2005/842/EÜ) (ELT L 312, 29.11.2005, lk 67–73), ühenduse raamistikust riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena (2005/C 297/04) (ELT C 297, 29.11.2005, lk 4–7), ja komisjoni 16. novembri 2006. aasta direktiivist 2006/111/EÜ liikmesriikide ja riigi osalusega äriühingute vaheliste finantsuhete läbipaistvuse ning teatavate ettevõtjate finantsläbipaistvuse kohta (kodifitseeritud versioon) (ELT L 318, 17.11.2006, lk 17–25) (käesoleval teabelehel edaspidi vastavalt „otsus”, „raamistik” ja „läbipaistvuse direktiiv”).

Eesmärk

Otsuse ja raamistiku eesmärk on tagada parem õiguskindlus üldist majandushuvi pakkuvate teenuste rahastamisel. Nendes lähtutakse Euroopa Kohtu Altmarki kohtulahendist³⁰ ja nende eesmärk on tagada, et ettevõtjad saaksid riiklikku toetust neile ametivõimude poolt usaldatud avalike teenuste osutamisega seoses tekkinud kõikide kulude hüvitamiseks, sealhulgas mõistliku kasumi hüvitamiseks, tagades seejuures, et ei toimuks avalike teenuste kulude ülemäärast hüvitamist ega konkurentsi moonutatavat äritegevust soodustavat ristsubsideerimist.

Kohaldamisala

Otsust ja raamistikku kohaldatakse nende määratluse kohaselt üksnes asutamislepingus, teisestes õigusaktides ja kohaldatavas kohtupraktikas määratletud üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavate ettevõtjate suhtes. Neid kohaldatakse üksnes *majandustegevust* omavate ettevõtjate suhtes, sest ilma majandustegevuseta ettevõtjatele antava finantsabi puhul ei ole tegu riigiabiga.

Mõisted

Üldist majandushuvi pakkuvad teenused – majandustegevused, mida ametivõimud peavad kodanike jaoks eriti oluliseks ning mida ilma riigi sekkumiseta ei pakutaks (või pakutaks teistel tingimustel). Sellisel tegevusel peavad olema teatavad eripärad võrreldes teiste majandustegevuste üldise majandushuviga.

Altmarki kriteerium – Euroopa Kohtu ajaloolise otsusega kehtestatud tingimused, mille alusel ei tuleks üldist majandushuvi pakkuvate teenuste eest makstavat hüvitist käsitada riigiabina. Lühidalt:

- i) tegevus vastab üldist majandushuvi pakkuvate teenuste tingimustele ja sellega seotud ülesanded ja kohustused on selgelt määratletud;
- ii) avalike teenuste kulude hüvitamise parameetrid on objektiivsed, läbipaistvad ja on eelnevalt kehtestatud;

³⁰ C-280/00, 24.7.2003.

iii) hüvitis ei ületa teenuste osutamisega seotud netokulusid, millele lisandub mõistlik kasum (st ülemäärast hüvitamist ei toimu), ja

iv) hüvitis määratakse kas *riigihanke* teel või kui riigihanget ei ole korraldatud, makstakse ettevõtjale, kellele on usaldatud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamine, tüüpilise korralikult juhitud ettevõtte kulude alusel.

Meetmed

1. Otsus

Otsuses on määratud tingimused, mille alusel üldist majandushuvi pakkuvate teenuste eest ettevõtjatele hüvitise maksmine on kokkusobiv riigiabi eeskirjadega ja *sellest ei ole vaja komisjonile ette teatada*.

Tingimused:

- selgelt määratletud volitus avalike teenuste osutamiseks;
- ülemäärast hüvitamist ei toimu;
- hüvitise suurus on alla 30 miljoni euro aastas ettevõtja kohta ja aastakäive alla 100 miljoni euro ettevõtja kohta;
- hüvitise suurus ei ole piiratud, kui tegemist on:
 - haiglatega;
 - sotsiaalkorteritega;
 - õhu- ja mereveoga saartele;
 - lennujaamade ja sadamatega, mida läbivate reisijate hulk jääb alla kindlaksmääratud piirmäära.

2. Raamistik

Raamistikus on määratud tingimused, mille alusel on hüvitis, mida otsus ei hõlma, riigiabi eeskirjadega *kokkusobiv*. Sellisest hüvitisest tuleb komisjonile teatada, kuna on suurem oht konkurentsimoonutuste tekkeks.

Eeskirjade eesmärk on tagada, et ei toimuks *ülemäärast hüvitamist* (hüvitise suurus ületab avalike teenuste osutamisega seotud netokulusid) ega *ristsubsideerimist* (hüvitist kasutatakse konkurentsile avatud teistel turgudel), sest selliseid asjaolusid ei peeta asutamislepinguga kokkusobivaks.

3. Läbipaistvuse direktiiv

Läbipaistvuse direktiiv selgitab, et ettevõtjatel, kes saavad hüvitist ja tegutsevad nii avalike teenuste turul kui ka muudel turgudel, peab olema eraldi raamatupidamisarvestus oma erinevate tegevuste jaoks, et oleks võimalik tuvastada, et ei toimu ülemäärast hüvitamist.

12. teabeleht Garantiisid käsitlev teatis

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte komisjoni teatisest EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes (ELT C 155, 20.6.2008, lk 10–22; lk 15 parandus ELT C 244, 25.9.2008, lk 32) (käesoleval teabelehel edaspidi „teatis”).

Kohaldamisala

Teatist kohaldatakse *üksikgarantiide* ja *garantiikavade* suhtes. Teatist kohaldatakse kõigi majandusharude, sealhulgas põllumajandus-, kalandus- ja transpordisektori suhtes, ilma et see piiraks asjaomase sektoriga seotud garantiide suhtes kehtivate erieeskirjade kohaldamist.

Teatist ei kohaldata ekspordikrediidi garantiide suhtes.

Teatis sätestab eeskirjad selle kohta, millal garantiid loetakse turutingimustele vastavaks ja seega ei käsitleta abina. Samuti nähakse ette abielemendiga garantiide hindamine.

Mõisted

Garantiid on tavaliselt seotud laenusaja poolt laenuandjaga kokku lepitud **laenu või muu rahalise kohustusega**. Samu eeskirju kohaldatakse ka teiste garantiiliikide suhtes, kus esineb samalaadne riski ülekandmine (nt omakapitaliinvesteeringute puhul).

Teatis sätestab eeskirjad, mis käsitlevad selgeid ja läbipaistvaid **meetodeid** abielemendi arvutamiseks garantiis või garantiikavas. VKEde puhul kehtivad lihtsustatud eeskirjad, mille eesmärk on lihtsustada VKEde juurdepääsu rahastamisele.

Teatise 3. osa tingimustele vastavate garantiide puhul loetakse, et need ei anna abisaajale eelist ja seetõttu ei kujuta need endast riigiabi. Garantiis sisalduva riigiabi elemendi hindamisel lähtutakse turumajandusliku investeerimise põhimõttest,³¹ sest see tugineb **reitingu** abil tehtavale nõuetekohasele **riskianalüüsile**. Reitingu andjaks ei pea olema rahvusvaheline reitinguagentuur, vaid selle võib anda abisaaja pank.

Riigiabi elemendiga garantiide puhul loetakse riigiabiks garantii asjakohase turuhinna ja meetme eest tegelikult makstud hinna vahet.

Kriteeriumid

Garantii ei sisalda riigiabi, kui garantii vastab järgmistele kriteeriumidele.

³¹ Kõnealuse põhimõtte kohaselt on ametiasutuste investeerimine äriühingutesse või äriühingute muul moel ametiasutuste poolt rahastamine vastuvõetav, kui investeeringu või rahastamise tingimused on sellised, et turutingimustel tegutsev erainvestor oleks nendega võrdväärse tehingu puhul nõustunud.

a) Üksikgarantiid:

- laenusaja ei ole raskustes (vt 5. teabeleht. NB! Teatise kohaldamisel ei käsitleta raskustes olevatena väikesi ja keskmise suurusega uusi ettevõtjaid.);
- garantii on seotud konkreetse rahalise tehinguga ja kindlaksmääratud maksimumsummaga ning on ajaliselt piiratud;
- garantii ei tohi katta rohkem kui 80% tasumata laenust (või muust rahalisest kohustusest);
- tagasimaksete ja garantii kahanemise ning kahju kandmise proportsionaalsus;
- garantii eest on makstud turupõhise hinda (arvestades tehingu eripära);
- **VKEd:** eelnevalt kindlaksmääratud „safe-harbour” garantiipreemia kasutamise võimalus (seotud VKE krediitdireitinguga). Võimalus näidata madalamat turutingimustele vastavat preemiat. Tegevust alustavate ettevõtjate suhtes kohaldatakse „safe-harbour” preemia määra 3,8% isegi kui neil reitingut ei ole.

b) Garantiikavad:

- ei ole kättesaadavad raskustes olevatele ettevõtjatele;
- garantii on seotud konkreetse tehinguga ja kindlaksmääratud maksimumsummaga ning on ajaliselt piiratud;
- garantii ei tohi katta rohkem kui 80% tasumata laenust (või muust rahalisest kohustusest);
- preemiad vaadatakse läbi vähemalt kord aastas;
- preemiad katavad tavalisi riske, halduskulusid ja iga-aastaseid piisava kapitali hüvitusi;
- läbipaistvad tulevaste garantiide andmise tingimused (nt abikõlblikud ettevõtjad);
- **VKEd:** „safe-harbour” preemiad või ühekordse garantiipreemia võimalus (millega hoitakse ära vajadus abisaajate VKEde eraldi reitingute järele), kui garanteeritud summa ei ületa 2,5 miljonit eurot ettevõtja kohta konkreetse kava raames (võimaldab VKEdele antavate väikesemahuliste garantiidega seotud riskide jagamist).

Muu

Ülemmäära 80% ei kohaldata võlaväärtpaberite garantiide ega garantiide puhul, mis antakse teatavaid üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele.

NB! Alla 1,5 miljoni suurustele garantiidele võidakse kohaldada vähese tähtsusega abi määruuses sätestatud vähese tähtsuse reeglit³².

³² Ilma et see kahjustaks liikmesriikide võimalust teatada, millist metoodikat on kasutatud vastavalt vähese tähtsusega abi määruuse artikli 2 lõike 4 punktile d. Vt 13. teabeleht.

13. teabeleht Vähese tähtsuse reegel

Viide

Käesoleval teabelehel on esitatud kokkuvõtte komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrusest (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5) (käesoleval teabelehel edaspidi „määrus”).

Kohaldamisala

Määrus reguleerib riigiabi andmist väikeste summadena („vähese tähtsusega abi”), mida ei käsitata riigiabina asutamislepingu artikli 87 lõike 1 tähenduses ning millest ei tule seega teatada.

Vähese tähtsuse reeglit ei kohaldata ettevõtjate suhtes, kes tegutsevad kalandus- ja vesiviljelussektoris või söetööstuses või tegelevad asutamislepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete esmase tootmisega. Teatavatel lisatingimustel kohaldatakse seda põllumajandustoodete töötlemise ja turustamisega tegelevate ettevõtjate suhtes. Transpordi valdkonnas ei või vähese tähtsusega abi kasutada maanteevedudeks ettenähtud veokite soetamiseks. Samuti ei reguleeri määrus abi andmist raskustes olevatele ettevõtjatele.

Mõisted

Vähese tähtsuse reeglis sätestatakse künnis, millest väiksema abi suhtes ei kohaldata asutamislepingu artikli 87 lõiget 1, mistõttu sellise meetme rakendamisest ei pea komisjonile ette teatama. See põhineb eeldusel, et väiksed abisummad ei mõjuta enamikel juhtudel liikmesriikidevahelist kaubandust ega moonuta konkurentsi.

Kriteeriumid

Vähese tähtsuse reeglit kohaldatakse juhul, kui on täidetud järgmised kriteeriumid.

- Üldiselt ei tohi vähese tähtsusega abi ületada kolme eelarveaasta jooksul 200 000 eurot (sularahaekvivalendina). See kolmeaastane ajavahemik on oma olemuselt liikuv, mis tähendab, et iga uue vähese tähtsusega abi andmisel tuleb kindlaks teha vähese tähtsusega abi kogusumma, mis on antud kolme järjestikuse eelarveaasta (sealhulgas jooksva eelarveaasta) jooksul.
- Ülemäär kehtib kogu vähese tähtsusega abiks loetava riigi abi kohta. See ei mõjuta abisaaja võimalust saada abi muude komisjoni poolt heakskiidetud abikavade raames, ilma et see piiraks allpool kirjeldatud kumulatsioonieeskirja kohaldamist.
- Ülemäär kehtib mis tahes liiki abi suhtes, olenemata abi vormist või eesmärgist. Ainuke abiliik, mille suhtes ei kohaldata vähese tähtsuse reeglit, on ekspordiabi.
- Määrust kohaldatakse üksnes „läbipaistvate” abi vormide suhtes, mille puhul on võimalik ette kindlaks määrata abi brutoekvivalent, ilma et oleks vaja teha riskihindamist. See eeldab mõnede piirangute kehtestamist teatavate abiliikide, näiteks laenugarantiide suhtes. Määrust kohaldatakse üksnes alla 1,5 miljoni euro suuruste garantiide suhtes³³.

³³ Ilma et see kahjustaks liikmesriikide võimalust teatada, millist metoodikat on kasutatud vastavalt määruse artikli 2 lõike 4 punktile d.

Kumulatsioon

Eespool nimetatud ülemmäär (200 000 eurot vähese tähtsusega abi kolme eelarveaasta jooksul) kehtib ühele ettevõtjale antud vähese tähtsusega abi kogusumma kohta. Maanteeveo sektori puhul on seda summat alandatud 100 000 euroni.

Ettevõtjale vähese tähtsusega abi andmisel peab asjaomane liikmesriik jälgima, et uue abi andmisel ei ületaks sellele ettevõtjale vastava kolme aasta jooksul antud vähese tähtsusega abi kogusumma 200 000 euro (või vastavalt 100 000 euro) suurust ülemmäära.

Liikmesriik vastutab meetmete võtmise eest, mis on vajalikud vähese tähtsusega abi kumulatsiooni ülemmäära nõude täitmise tõhusaks kontrollimiseks. Seda võib teha kahel viisil:

- liikmesriik loob vähese tähtsusega abi keskregistri, milles on täielik teave selle liikmesriigi ametiasutuste antud vähese tähtsusega abi kohta või
- liikmesriik teavitab selgelt ettevõtjat vähese tähtsusega abi olemusest ning palub ettevõtjal esitada täielikud andmed kahe eelneva eelarveaasta ja jooksva eelarveaasta jooksul saadud vähese tähtsusega abi kohta. Mis tahes tingimustel vastutab liikmesriik kumulatsiooni ülemmäära nõude täitmise tagamise eest.